Poštnina plačana v gotovini.

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto IX. - Št. 251 | Ljubljana, torek, 19. oktobra 1948 | Izhaja vsak dan razen ob petkih | Mesečna naročnina din 45.— | Cena din 2.—

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

V Celju so izvolili mestni komite in delegate za II. kongres KPS
Provokacije ne morejo prikriti dosledno demokratičnega stališča Jugoslavije v vprašanju koroških Slovencev
Tgovina ni edina naloga potrošniških zadrug — Kultura — Fizkultura

V Celju so izvolili mestni komite in delegate za II. kongres KPS

V pripravah za II. kongres Komunistične partije Slovenije so v teh dneh po vsej Sloveniji okrajne in mestne partijske konference. Na teh konferencah okrajni in mestni komiteji skupno z delegati, izvoljenimi v osnovnih partijskih organizacijah, konkretizirajo sklepe V. kongresa Komunistične partije Jugoslavije glede na posebne razmere svojega okraja. Na njih podajajo obračun dela partijskih organizacij, pregledujejo svoje uspehe, pa tudi pomanjkljivosti, ki jih kritično ocenjujejo, kar jim bo koristilo v nadaljnjem delu. Poleg pregleda dosedanjega dela pa imajo te konference tudi nalogo, da izvolijo iz svoje srede na demokratičen način najboljše člane v mestne in okrajne komiteje ter delegate za II. kongres KPS.

Kot so bile konference osnovnih partijskih organizacij v znamenju nezlomljive enotnosti in moči naše Partije, prav tako potekajo v tem znamenju tudi okrajne in mestne konference. S ponosom govorijo delegati na teh konferencah o svojih uspehih, toda hkrati tudi kažejo pravi komunistični odnos do kritike in samokritike. O vsakem problemu, ki se je pojavil v delu partijske organizacije, vsestransko razpravljajo, iščejo vzroke uspehov in pomankljivosti ter na osnovi zaključkov sprejemajo sklepe za bodoče leto.

Partijske konference so močna in plodna priprava za II. kongres Komunistične partije Slovenije, vzpodbuda za izvršitev nalog V. kongresa KPJ, za krepitev naše Partije in njene enotnosti.

V petek je bila v Celju konferenca mestnih organizacij KP, ki se je je udeležilo 160 delegatov. Po izvolitvi delovnega predsedstva je konferenco pozdravil v imenu Centralnega komiteja KPJ tov. Popit Franc, ki je v svojem govoru naglasil borbene tradicije delavskega gibanja v Celju in slavno preteklost celjske partijske organizacije. Iz vrst partijske organizacije mesta Celja so izšli znani borci za pravice delovnega ljudstva, kakor Slavko Šlander, Dušan Kraigher in vrsta drugih. Za njim je podal sekretar mestnega komiteja KPS tovariš Klarič Rudolf referat o razvoju in delovanju KP mesta Celja. Iz referata je bilo razvidno, da je bilo središče revolucionarnega gibanja v Celju po prvi svetovni vojni v tovarni emajlirane posode in v cinkarni. Veliko vlogo sta v tem času imeli tudi društvi »Napre« in »Bratstvo«, ki sta predvsem krepili povezanost delavcev in kmetov. Po letu 1928 se je revolucionarno gibanje v Celju še povečalo. Med delavskimi voditelji so se v tej dobi odlikovali zlasti tovariši Leskošek, Šlander, Stante in drugi. Leta 1935 je priredilo napredno društvo »Svoboda« velik zlet na Glaziji, ki se ga je udeležilo nad 8.000 ljudi in na katerem je govoril tov. Leskošek. Po zborovanju so množice v sprevodu odkorakale po mestu z delavskimi zastavami na čelu in vzklikale Komunistični partiji, Sovjetski zvezi in Stalinu. Leto dni pozneje je bila v tovarni emajlirane posode ena najostrejših stavk v Celju, ki je trajala 9 dni. Po letu 1937 je partijska organizacija v Celju očistila svoje vrste in tako okrepljena pričela z živahnim političnim delom na terenu. Leta 1938 so bile ustanovljene prve partijske celice v Novi vasi in Zavodni, leta 1939 pa so partijske organizacije postavile prve aktive SKOJ-a. Leta 1941 se je partijska organizacija v Celju takoj odzvala pozivu CK KPJ in povedla množice v borbo proti okupatorju. Že v letu 1941 so SKOJ-evci izvedli številne napisne in propagandne akcije po mestu, leta 1942 pa so odšli številni člani Partije v partizane, kjer so formirali partizansko enoto pod vodstvom Staneta Rozmana. Borbeni duh na Štajerskem se je močno dvignil s prihodom XIV divizije leta 1944. Izveden je bil niz uspešnih akcij, izmed katerih je ena največjih osvoboditev 325 jetnikov iz zaporov v Starem Piskru. V tej dobi je igrala važno vlogo tehnika v Ipavčevi ulici, ki je tiskala brošure in propagandni material. Celje je dalo nad 800 žrtev, med njimi jih je bilo 100 obešenih na Frankolovem. Padli so tudi vodilni funkcionarji Partije Kraigher, Gržčar, Vrunč in drugi.

Po osvoboditvi je partijska organizacija posvetila vso skrb graditvi ljudske oblasti in vrsti važnih gospodarskih ukrepov. Tov. sekretar je govoril nato o delu partijskih organizacij Celja pri mobilizaciji množic za obnovo in izpolnjevanje petletnega plana v Celju. Podal je podroben pregled dela na vseh področjih gospodarskega udejstvovanja, posebno pa še o delu Partije pri odstranjevanju špekulantskih kapitalističnih elementov iz naše trgovine. Ob zaključku svojega govora je sekretar MK tovariš Klarič nakazal naloge, ki stoje pred partijsko organizacijo mesta Celja v bližnji bodočnosti. Predvsem je poudaril, da mora partijska organizacija okrepiti politično delo med množicami in posebno še ideološko delo v Partiji sami. Posebno skrb morajo partijske organizacije posvetiti strokovnemu dvigu in usposabljanju novih kadrov v tečajih in šolah.

Za njim je govorila o organizacijskih vprašanjih partijske organizacije članica Mestnega komiteja Marica Počkaj. V svojem referatu je poudarila važnost ideološko-politične vzgoje partijskega članstva. Pri študiju je bila doslej največja napaka v tem, da se člani zaradi različnih delovnih pogojev niso mogli udeleževati množičnih predavanj, ki naj bi tvorili poleg individualnega študija osnovo za študij. Zato bodo prenesli težišče ideološke vzgoje v krožke. Pokazalo pa se je tudi, da je del predavateljskega kadra obvladal snov nedovoljno. Zato so bili uvedeni seminarji, ki jih posečajo voditelji študijskih krožkov.

Pri izvajanju statuta, ki je bil sprejet na V. kongresu, so bili v partijski organizaciji mesta Celja doseženi precejšni uspehi. V tovarni emajlirane posode je bil izvoljen tovarniški komite in 9 partbirojev. Kljub uspehom pa so bile tudi nekatere napake, predvsem pri sprejemanju novih članov. V nekaterih tovarnah imajo odlične delavce, udarnike, novatorje, racionalizatorje, ki se z vsemi silami borc za socializem in ki jih zaradi ozkosti še sedaj niso vključili v kandidaturo. Tovarišica Počkaj je nato obravnavala nekatera vprašanja notranje partijskega življenja in pri tem predvsem poudarila partijsko disciplino in važnost kritike in samokritike, katere v nekaterih celicah ne goje v zadovoljivi meri. Poudarila je še važnost dela partijskih organizacij za dvig drugih množičnih organizacij, kakor tudi važnost dela med kmečkimi množicami.

Po obeh referatih se je razvila živahna razprava, katere se je udeležilo okrog 20 delegatov, ki so obravnavali najvažnejše probleme iz partijskega, političnega in gospodarskega življenja mesta Celja. Diskutanti so posebno poudarili važnost ideološkega dviganja članstva ter naglasili, da se mora članstvo v veliko večji meri udeleževati študijskih sestankov prav tako pa tudi zainteresirati izvenpartijske mase za študij. Kar se tiče žena, so ugotovili, da jih je potrebno v veliko večji meri aktivizirati v sindikalnem življenju ter jih vključiti tudi v vodstvo sindikalnih organizacij. Odstraniti je treba sestanke brez ideološke vsebine in vključiti ženo k vsebinsko živim predavanjem. Glede preskrbe mora partijska organizacija posvetiti večjo pažnjo menzam, kakor tudi živilskemu trgu. V ta namen je potrebno povečati trgovsko mrežo, kakor tudi okrepiti množično kontrolo.

Glede mladinske organizacije so diskutanti ugotovili, da ji partijska organizacija ni nudila zadosti pomoči, in to zlasti v študiju. Prav tako še ni bila kljub nekaterim lepim uspehom zadostna pomoč ostalim množičnim organizacijam.

Ob zaključku zborovanja so delegati sprejeli sklepe, v katerih obljubljajo, da bodo nenehno dvigali ideološko raven vsega članstva s povečanjem in poglabljanjem dela v študijskih krožkih, z disciplino, pomočjo in kontrolo pri dviganju kvalitete individualnega študija. Partijske organizacije, ki še nimajo študijskih krožkov jih bodo takoj ustanovili. Prav tako se bo poostrila kontrola nad izvajanjem posečanja organizacijskih sestankov v smislu statuta KPJ. Edino na ta način bodo mogle partijske organizacije mesta Celje izvrševati svojo avantgardno vlogo med najširšimi ljudskimi množicami in jih vzgajati v duhu marksizma-leninizma.

Delegati partijske konference so prav tako sprejeli sklep, da bodo posvetili večjo pažnjo pravilni organizaciji partijskega dela, vzgoji samih članov KP, kandidatov in ostalih delovnih ljudi. Prav tako bodo posvetili večjo pažnjo Osvobodilni fronti, sindikatom in ostalim množičnim organizacijam.

S tajnimi demokratičnimi volitvami so bili nato izvoljeni za člane mestnega komiteja tov. Klarič Rudolf, Ošo Ivan, Kočar Slavko, Živkovič Vladimir, Počkaj Marica, Golja Ivan, Sotlar Franc, Mrak Vladimir, Vidic Ivanka, Medved Albin, Godlar Martin, Gabrič Tone, Sotošek Rudi, Krušič Vera, Dobrina Milena, Pelko Florijan, Melik Gojmir, Aškerc Anton, Trpin Alojz in Pernuš Jože; za kandidate mestnega komiteja: tov. Leben Karl, Vičič Ivan, Blažič Slavko, Zupanc Darinka, Jurčic Stanka, Jankovič Niko, Petrič Rajko, Cvetko Janko in Graber Viktor. Za revizijsko komisijo tov.: Gabrič Tone, Jeršič Ivan, Jers Venčeslav, Boršič Milan in Svetek Dušan in za delegate za II. kongres KPS tov: Leskošek Franc, Kladivar Jože, Hočevar Janez, Stante Peter, Melik Gojmir, Majcen Tončka, Kokolj Stane, Klarič Rudolf, Živkovič Vladimir, Počkaj Marica, Vidic Ivanka, Ošo Ivan, Kočar Slavko, Zurga Martin, Blažič Slavka Badovinac Vlado, Sotlar Franc, Mušič Vlado, Leben Karl in Pelko Florjan.

DRUGI KONGRES VOJNIH VOJAŠKIH INVALIDOV

Invalidska organizacija z več tisoč svojimi podjetji v državi aktivno sodeluje pri graditvi socializma

Na kongresu so navzoči tudi zastopniki invalidov Trsta in Slovenske Koroške

Beograd, 18. oktobra (Tanjug). Včeraj se je v Centralnem domu JA v Beogradu slavnostno začel II. povojni kongres vojnih vojaških invalidov Jugoslavije.

Kongresu prisostvujejo v imenu CK KPJ Moma Marković, člani zvezne vlade Vicko Krstulović, Ljupčo Arsov, Zajim Šarac, Frane Frol in Bane Andrejev, pomočnik ministra za narodno obrambo vlade FLRJ generalpolkovnik Ivan Gošnjak kakor tudi predstavniki JA in predsednik Enotnih sindikatov Djuro Salaj.

Kongres je pričel predsednik glavnega odbora vojnih vojaških invalidov, narodni heroj, generalni major Miloje Milojević, ki je pozdravil prisotne goste in pozval kongres, naj z enominutnim molkom izkaže spoštovanje do padlih borcev za svobodo.

Nato so izvolili v delovno predsedništvo kongresa Veljka Vlahovića, Miloja Milojevića, Petra Brajevića, Bogdana Crnobrnjo, Boža Pavlovića, Nikolo Spasojevića, Janka Rudolfa, Duška Lukarskega, Ankico Mikulić, Dušana Basinuvića in Branka Baruta.

Delegati kongresa so nato sprejeli naslednji dnevni red: poročilo o delu glavnega odbora vojnih vojaških invalidov — referent tovariš Miloje Milojević, referat tovariša Bože Pavlovića — o prihodnjih nalogah organizacije vojnih vojaških invalidov, statut organizacije vojnih vojaških invalidov in resolucija o poročilih in volitev osrednjega odbora vojnih vojaških invalidov.

O delu glavnega odbora vojnih vojaških invalidov Jugoslavije je poročal generalni major Miloje Milojević, ki je med drugim dejal: »Od prvega kongresa vojnih vojaških invalidov Jugoslavije, od oktobra 1945. leta — so minula skoraj 3 leta. Naš I. kongres je bil neposredno po uspešno končani osvobodilni vojni. Dotedanje število vojnih vojaških invalidov je bilo podvojeno. Na tem kongresu smo mi, invalidi, manifestirali svojo predanost naši novi domovini in njenemu novemu vodstvu s tovarišem Titom na čelu.

S svojim gospodarstvom je postala invalidska organizacija aktivni sodelavec v izgradnji socializma v naši državi. V tem je tudi večji pomen tega kongresa, ki bo proučil in zbral bogate izkušnje invalidske organizacije, ocenil njeno dosedanje delo in postavil prihodnje naloge vsem njenim organom in vsemu članstvu.

Ko je govoril o delu glavnega odbora vojnih vojaških invalidov, je generalni major Milošević poudaril, da je imelo to delo do I. kongresa pretežno človekoljubno socialni značaj, po kongresu pa se je preneslo na gospodarsko delovanje«. Vprašanje socialne zaščite in oskrbovanje vojaških vojnih invalidov je v naši državi na drugačnem temelju, kot je bilo v stari Jugoslaviji in številnih drugih buržoaznih državah. Težišče državnega skrbstva za invalide ni več v invalidnini sami, posebno kadar gre za mlade invalide, temveč predvsem v njihovem strokovnem usposabljanju in vključevanju invalidov v gospodarstvo in v družbeno življenje.

Ko je govoril o organizacijski utrditvi invalidske organizacije je generalni major Miloševič poudaril, da je bila ena najvažnejših nalog osrednjega odbora, da je formiral organe v vsej državi. Takrat invalidska organizacija še ni bila krepko povezana s Komunistično partijo, ljudsko oblastjo in množičnimi organizacijami. Zato se je dogajalo, da so bili organi zelo slabo povezani s svojim članstvom na terenu. Važnost tega vprašanja potrjuje število članstva te organizacije, ki je znašalo 10. t. m. 311.485 članov. Organizacijska mreža invalidske organizacije ima danes en glavni odbor, 6 republiških, enega pokrajinskega, dva področna, 319 okrajnih, 17 mestnih, 2552 krajevnih in 14 rajonskih odborov.«

Nato je generalni major Milojević poročal o gospodarski dejavnosti organizacije in dejal: »Ko je bil po koncu I. kongresa RVIJ 1945. leta na novo izvoljen osrednji odbor in sprejel vodstvo invalidske organizacije, so znašala vsa razpoložljiva denarna sredstva 34.000 din. S to vsoto so bila ustanovljena prva gospodarska podjetja. V aprilu 1946. leta smo po I. plenarnem sestanku pričeli ustanavljati prve invalidske gospodarske ustanove, prevzemali trafike, odpirali delavnice, restavracije, trgovine in manjše obrtniške delavnice in to po načelu, da so v vseh invalidskih podjetjih zaposleni izključno samo vojaški vojni invalidi in osebe, ki so zaščitene po invalidski zakonodaji.«

Ko je obrazložil organizacijo gospodarskega poslovanja, je generalni major Milojević dejal: »Z ustanavljanjem gospodarskih podjetij lokalnega značaja in s svoječasnim prevzemom nacionaliziranih gospodarskih podjetij je stopila invalidska gospodarska dejavnost v okvir vsedržavnega plana. Z dvigom lokalne trgovinske mreže, lokalne gostinske mreže, lokalne industrije obrtništva, poljedelstva in živinoreje je invalidska organizacija v zadnjem letu znatno razvila svojo proizvodno dejavnost, tako da vodi danes 200 podjetij proizvodnega značaja.

Vprašanje redne preskrbe je resna ovira v vseh panogah invalidske dejavnosti, bodisi v delu proizvodnih podjetij kakor tudi v podjetjih trgovinskega in gostinskega sektorja. Neplansko poslovanje v gospodarski dejavnosti je škodovalo invalidski organizaciji. Zato so pri glavnem odboru RVIJ ustanovili posebno plansko službo, ki je pri zvezni planski komisiji sprožila vprašanje planiranja, preskrbovanja in vključevanja v državni plan vseh invalidskih podjetij in predlagala, naj bi republiške odbore v posameznih ljudskih republikah vključili v republiške plane, invalidska gospodarska podjetja pa naj bi bila koristniki pri svojih republiških odborih.

Invalidska organizacija je s svojim dosedanjim gospodarskim poslovanjem storila velikanski korak k zagotovitvi tistih sredstev, iz katerih se bodo od 1951. leta izplačevali invalidski prejemki osebnim vojaškim invalidom, s čimer bo organizacija razbremenila državni proračun. Vendar ta sredstva še niso zadostna. Zato moramo še nadalje širiti in plansko izpopolnjevati našo gospodarsko dejavnost, hitro vzgajati invalidske kadre in plansko vključevati v invalidsko gospodarstvo vse naše članstvo, ker ga bomo s tem vključili v proces gospodarske proizvodnje in v direktno izpolnjevanje nalog petletnega plana.

S tem bodo vojaški vojni invalidi Jugoslavije izpolnili obveznost, ki so jo prevzeli pred tovarišem Titom in pred ljudstvom, in s svojim nadaljnjim ustvarjalnim delom znova prispevali v borbi za srečnejšo bodočnost naših narodov, za izgradnjo socializma v naši državi«.

Po referatu se je razvila diskusija, v kateri je sodelovalo veliko število delegatov.

V predvčerajšnjem nadaljevanju dela II. kongresa je popoldne govoril Božo Pavlović o bodočih nalogah invalidske organizacije. Kot najvažnejšo nalogo je poudaril aktivno udeležbo invalidov v izgradnji socializma.

Govoreč o glavnih političnih nalogah invalidske organizacije, je Božo Pavlović podčrtal važnost pojačanja političnega dela med vsem članstvom invalidske organizacije, zlasti na deželi ter potrebo še tesnejšega sodelovanja z ljudsko oblastjo.

Glede nalog invalidske organizacije na gospodarskem področju, je Božo Pavlović dejal, da so dobili vojni vojaški invalidi danes najširšo možnost vključitve v vrste ostalih delovnih ljudi naše dežele s čimer se bodo usposobili za poklice, ki ustrezajo njihovim fizičnim sposobnostim.

Zatem je referent navedel uspehe invalidske organizacije na gospodarskem sektorju in dejal, da je treba invalidom neprestano pojasnjevati politične naloge, ki stoje pred njimi v zvezi z gospodarskim sektorjem. Poiskati je treba tiste panoge gospodarskega delovanja, v katerih bi mogli invalidi največ koristiti.

Ob koncu svojega govora je Božo Pavlović naglasil, da se bo z izpolnitvijo aktivne udeležbe invalidskega članstva v izgradnji socializma v naši deželi, dosegla na eni strani organizacijska utrditev invalidske organizacije, na drugi strani pa se bo invalidska organizacija še bolj približala širokim množicam svojega članstva.

Kongres nadaljuje z delom.

Svečan miting ob zaključku del na zagrebškem odseku avtomobilske ceste

V šest in pol mesecih so zagrebški frontovci dogradili 10.5 km ceste »Bratstva in enotnosti«

Zagreb, 18. oktobra. — Včeraj so člani Ljudske fronte mesta Zagreba proslavili veliko delovno zmago — zaključek del na svojemu odseku avtomobilske ceste. Miting je bil na mestu, kjer se začenja novo odprti odsek avtomobilske ceste. Že mnogo pred začetkom svečanosti so desettisoči članov Ljudske fronte Zagreba napolnili vse ulice petega rajona ter s pesmijo in plesi izražali svoje veselje in navdušenje.

Potem ko je podpredsednik mestnega ljudskega odbora Mirko Pavleković presekal vrvico in s tem izročil prometu novo zgrajeni odsek, se je začel defile brigad pred častno tribuno, na kateri so bili delegati in predstavniki CK KPJ, zvezne vlade, CK KPH, predstavniki sindikatov, Ljudske fronte, mladine in ostalih množičnih organizacij, predstavniki JA in delegati vseh glavnih mest ljudskih republik.

Defile delovnih brigad je trajal dve in pol uri, nakar se je začel miting. Po otvoritvenih besedah tehničnega voditelja del na avtomobilski cesti inž. Borisa Zarahovića je spregovoril sekretar republiškega odbora Ljudske fronte Hrvatske Slavko Komar, ki je v svojem govoru med drugim dejal:

»10 in pol km prvorazredne ceste, okrog pol milijona kub. metrov premetane zemlje in 64 milijonov državi prihranjenih dinarjev — vse to so sijajni rezultati, ki so še večji, ako se upošteva, da to cesto ni gradilo samo nekaj sto ali nekaj tisoč delavcev kot svojo redno nalogo, ampak je to cesto gradilo 150.000 delovnih ljudi mesta Zagreba po svojem napornem vsakodnevnem delu v tovarnah, delavnicah, ustanovah, šolah itd. To je dokaz visoke socialistične zavesti, visokega patriotizma članov fronte mesta Zagreba.

Potem, ko je govoril o pomenu novozgrajenega odseka avtomobilske ceste za naš petletni plan je Slavko Komar dejal, da nas ob proslavi te nove socialistične zmage še bolj navdajajo z ogorčenjem klevete in laži, ki se širijo v svetu proti naši domovini, naši Ljudski fronti, naši Partiji in njenemu CK.

Brigadirji so govor Slavka Komarja večkrat prekinjali z dolgotrajnim vzklikanjem ljudski oblasti, Partiji na čelu s tov. Titom in Ljudski fronti.

Za tem sta govorila v imenu Ljudske fronte mesta Zagreba minister za gradnje LR Hrvatske Borjs Bakrač in v imenu mestnega komiteja Komunistične partije Hrvatske sekretar mestnega komiteja KP Mika Špilja.

Na koncu novo zgrajenega odseka avtomobilske ceste v Podsusedu so člani Fronte postavili obelisk, na vznožju katerega so vklesali naslednje besede: »**V drugem letu prvega petletnega plana so frontovci mesta Zagreba v čast četrte obletnice osvoboditve Beograda, glavnega mesta FLR Jugoslavije, pod vodstvom Komunistične partije in tov. Tita izgradili s prostovoljnim delom od 1. 4. do 15. 10. 1948 10,5 km avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti«. Pri teh delih je sodelovalo 813.874 frontovcev, ki so naredili 4,220.983 delovnih ur in s tem prištedili ljudstvu in državi 64 milijonov dinarjev.**«

Pred III. kongresom AFŽ Slovenije

NEKATERE ORGANIZACIJE AFŽ SO OB MNOŽIČNI UDELEŽBI ŽENA ŽE IZVOLILE NOVE ODBORE

Iz vseh krajev Slovenije prihajajo poročila o volitvah žena v nove odbore AFŽ. V kamniškem okraju je v Trzinu volilo 90% žena, v Ihanu pa 80 odstotkov. Žene Kmečke obdelovalne zadruge v Stični so se stoodstotno udeležile volitev. Žene v Grosupljem 80- do 90odstotno, v Velikih Laščah pa 98 odstotno. V okraju Maribor-okolica je bila volivna udeležba povprečno 90odstotna. Povsod so združili volitve s kulturnimi prireditvami.

V okraju Celje-mesto je bila v Liscah 98odstotna udeležba. Žene so na volivnem sestanku sklenile, da bodo organizirale vrtnarski aktiv, aktiv za higieno in pedagoški aktiv. V Zavodni so volile žene 80odstotno.

Pri Sv. Juriju v okraju Celje-okolica ni bilo še nikoli toliko žena na množičnem sestanku. Volitev so se udeležile skoraj vse žene. Žene so se obvezale, da bodo vse pomagale pri gradnji zadružnega doma.

Žene iz Rogaške Slatine so bile v predvolivnem tekmovanju in pri samih volitvah zelo aktivne. Letos so napravile pri gradnji zadružnega doma že 2000 prostovoljnih ur, Zbrale so tudi precej denarja za zadružni dom in dom igre in dela. Poleg tega so pokrpale za internat več kot 100 parov nogavic, zašile nad 300 kosov perila, 600 ur pa so porabile za razna druga dela. Presegle so vse sprejete obveznosti. V počastitev Kongresa AFŽ so sprejele ponovno obveznost, da bodo pomagale pri gradnji stanovanjske hiše, DiDa in zadružnem domu. Sklenile pa so tudi, da bodo aktivizirale tiste žene, ki stojijo ob strani in ki jih je v Rogaški Slatini še vedno precej.

Provokacije ne morejo prikriti dosledno demokratičnega stališča Jugoslavije v vprašanju koroških Slovencev

Zunanjepolitični komentator Tanjuga piše:

Zapadni imperialistični tisk in agencije so objavile te dni vrsto vesti in člankov, v katerih je bilo znova sproženo vprašanje mirovne pogodbe z Avstrijo. Temelj raznih izmišljotin je bila lažna vest angleškega konservativnega lista »Daily Telegraph and Moning Post«, da je Sovjetska zveza baje predlagala avstrijski vladi, naj bi obnovila pogajanja o mirovni pogodbi, in da ji je pri tem sporočila, da ne bo več podpirala jugoslovanskih zahtev glede Slovenske Koroške. Čeprav sta agencija Tass in celo avstrijsko zunanje ministrstvo demantirala to laž, so zapadni senzacionalisti kar naprej izzivali ne zato, da bi verovali v resničnost tisteoa, kar pišejo, marveč zato, ker žele, da bi se stvari razvile tako, kakor je potrebno za njihovo imperialistično politiko.

Veselju imperialističnega tiska, v katerem so bile v omenjenih vesteh izražene angloameriške želje, da bi koroške Slovence čimprej in dokončno izročili Avstriji in germanizaciji, se je nečastno pridružilo tudi glasilo KP Francije »Humanité«. Jugoslovanski javnosti znani novinar M. Manien obravnava v članku z dne 12. oktobra koroško vprašanje ne z namenom, da bi obsodil mahinacije avstrijske in angloameriške reakcije ter pod prl stališče ZSSR in Jugoslavije, pa tudi samih koroških Slovencev glede mirovne pogodbe z Avstrijo, marveč z namenom, da bi klevetal Jugoslavijo in njeno dosledno borbo za priključitev koroških Slovencev k njihovi državi.

Za osnovo klevet proti naši državi se je gospod Manien tudi tokrat poslužil profašističnih izvorov, konkretno lista »Figaro«. Ne čudimo se, da objavlja »Figaro« mnogo laži o Jugoslaviji. Toda čemu je treba »Humanité-ju« ponatiskovati te laži? Zakaj gospod Manien onečašča glasilo francoske kompartije z izmišljotinami profašističnih listov? Morda zato, ker Manien za besede, ki jih je napisal v »Humanité-ju«, ne prevzema odgovornosti, marveč jo prevali na »Figaro«, ki ga izrecno citira? Ali se je morda Manien zavezal, da bo našel za vse klevete reakcionarnega tiska proti Jugoslaviji mesto tudi v »Humanité-ju« s svojim podpisom? Naj bo kar koli, urednik Manien je z vrsto člankov, zlasti pa s tem zadnjim, padel na raven klevetnikov naše države in njene protiimperialistične politike, kakršni so plačanci lista »Figaro«, »Daily Telegrapha« itd.

Čeprav je Manienov članek ena sama vrsta laži, s katerimi hoče kompromitirati našo dosledno in vztrajno borbo za uresničenje pravic koroških Slovencev, se teh laži ne bi niti dotaknili, če bi takšno pisanje dejansko ne pomenilo podpirati sovražnike osvoboditve koroških Slovencev.

Vsa svetovna javnost se je lahko prepričala, kakšno stališče je zavzemala Jugoslavija v vprašanju Slovenske Koroške od trenutka, ko je bilo to vprašanje sproženo spričo priprav za mirovno pogodbo z Avstrijo, pa vse do današnjega dne. Jugoslavija je zahtevala, naj priznajo koroškim Slovencem vse njihove nacionalne pravice in naj se na temelju svoje volje, ki je bila jasno izražena med narodnoosvobodilno vojno, združijo s svojim matičnim narodom ter končno osvobode nemškoavstrijskega zatiranja. Jugoslavija, ki je zagovarjala dosledno demokratično rešitev koroškega vprašanja in se borila zanjo, je poudarjala to zahtevo vedno in povsod, kadar je bilo to mogoče. V spomenicah, ki jih je poslala jugoslovanska vlada o vprašanju Slovenske Koroške Svetu zunanjih ministrov in njihovih namestnikov, v prvi februarja 1946, potem v drugi na londonski konferenci v januarju 1947 in v zadnji, izročeni namestnikom v aprilu 1948 v Londonu kakor tudi v vseh ustmenih ekspozejih predstavnikov jugoslovanske vlade, se je Jugoslavija dosledno borila za pravice koroških Slovencev. Ko je Jugoslavija postavljala svoje teritorialne in druge zahteve do Avstrije, je želela samo prispevati vse, kar je v njenih močeh, da bi bil z Avstrijo hitro sklenjen demokratični mir. V tem pogledu je prispevala Jugoslavija velike napore, pa tudi žrtve; ko je postavljala svoje zahteve do Avstrije, je vedela, da bo avstrijski narod lahko stopil na pot dejanskega demokratičnega razvoja samo, če bodo pravično rešena vprašanja, ki so rezultat napačne poti, po kateri je hodila Avstrija v svoji preteklosti in če se bo avstrijski narod kritično ozrl na to preteklost in obračunal z njo. Toda Jugoslavija je pri tem upoštevala tudi to, da bi avstrijskemu narodu čim bolj olajšala takšen obračun, in zato se je pri svojih zahtevah do Avstrije omejila na minimum in doprinesla v tem pogledu tudi žrtve.

Jugoslavija je omejila svoje teritorialne zahteve samo na tiste dele Koroške, ki so do danes ostali del slovenskega etničnega ozemlja, in ni zahtevala tistega ozemlja, ki je bilo šele v nedavni preteklosti nasilno germanizirano. Vsota reparacij, ki jih je zahtevala Jugoslavija od Avstrije, je bila v velikanskem nesorazmerju z dejansko škodo, ki so jo utrpeli jugoslovanski narodi zaradi avstro-nemške napadalnosti in okupacije. Z izpolnitvijo jugoslovanskih zahtev bi ostalo v Avstriji še 70.000 gradiščanskih Hrvatov. Da bi pripomogla k sklenitvi mirovne pogodbe z Avstrijo in utrditvi miru v svetu, je prispevala Jugoslavija še večjo žrtev, ko se je letos v Londonu odrekla zahtevi po priključitvi Ziljske doline in drugih delov Slovenske Koroške. Jugoslavija se je odločila za te žrtve zato, da bi onemogočila angloameriškim imperialistom, da bi se skrivali za dozdevno zaščito interesov Avstrije pred pretiranimi zahtevami, da bi avstrijski narod, ki mu ne dajo pravičnega, demokratičnega miru, podredili svojim načrtom o obnovi velikega nemškega imperializma, za borbo proti ZSSR in vsemu protiimperialističnemu taboru.

V svojih naporih glede pravičnega in demokratičnega miru z Avstrijo je Jugoslavija ves čas zadevala na vztrajno in dosledno zavračanje svojih zahtev s strani imperialistov. Po drugi strani je Jugoslavija, ki je povezovala svoje napore z napori ZSSR, da bi dosegli trden in demokratičen mir, tesno sodelovala z ZSSR. Sovjetska zveza je pokazala mnogo razumevanja za jugoslovansko stališče in zahteve, odločno ga je podpirala in omogočila, da se je na mednarodnih konferencah slišal glas jugoslovanskih narodov. To tesno sodelovanje z ZSSR je Jugoslavija znala in zna ceniti, česar ne morejo izpodbiti nobene laži, niti klevete.

Takšno je bilo stališče in borba Jugoslavije za sklenitev demokratičnega miru z Avstrijo in takšno je ostalo tudi danes kljub vsem provokatorskim vestem imperialističnih agencij in listov, ki se jih poslužuje Manien v svojem pisanju, da je Jugoslavija krenila s poti sodelovanja z ZSSR v vprašanju mirovne pogodbe z Avstrijo ter ubrala pot tajnega paktiranja z vladajočo avstrijsko reakcijo, da se je odrekla zahtevi po uresničenju nacionalnih pravic koroških Slovencev. Takšne provokatorske in klevetniške vesti, ki imajo isti izvor in namen, je nedavno obsodila sovjetska agencija Tass ter jasno pokazala njihov značaj in cilj.

Na vprašanje, kakšne uspehe lahko doseže »Humanité« s tem člankom in komu lahko ta članek koristi, ni težko odgovoriti. S tem, da se g. Manien za svoje klevete proti Jugoslaviji poslužuje laži profašističnih izvorov, se identificira ne samo v formalnem pogledu z reakcijo, ki hoče izkoristiti naš spor v svoje imperialistične namene, marveč objektivno in dejansko koristi takim namenom. Omenjeni članek gotovo ne bo koristil interesom koroških Slovencev in izpolnitvi pravičnih zahtev Jugoslavije. Ta članek ne bo olajšal naporov naše vlade in vlade ZSSR za rešitev vprašanja koroških Slovencev po načelih marksizma-leninizma. Ta članek bo vsekakor ohrabril gospoda Gruberja; koristil bo germanizatorskim ciljem avstrijskih šovinistov, ki so te dni praznovali praznik »plebiscita« z napovedovanjem nove ofenzive pangermanske ideje v Avstriji.

Gospod Gruber se lahko po pravici veseli klevet in provokacij urednika Maniena.

Z dosedanjimi napadi na Jugoslavijo, začenši s klevetо o ladji pšenice, ki naj bi jo Jugoslavija prodala Tsaldarisu in o kateri, mimogrede rečeno, imamo znani demanti bolgarske brzojavne agencije, do provokacij o tajnih pogajanjih Jugoslavije z avstrijsko vlado na Koroškem, tja do te zadnje klevete je Manien odkrito poskušal razbiti sodelovanje med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. S tem se je Manien dokončno razkrinkal kot sovražnik enotnosti protiimperialističnega tabora.

Velika manifestacija gospodarske dejavnosti jugoslovanske cone STO

Trst, 18. oktobra (Tanjug). Včeraj je bila v Kopru velika manifestacija gospodarske dejavnosti jugoslovanske cone STO-a. V dopoldanskih urah je bilo na Trgu maršala Tita veliko ljudsko zborovanje ob udeležbi desettisočglave množice. Nagrajeni so bili številni udarniki, v času dvomesečnega tekmovanja se je udeležilo prostovoljnega dela 40.210 ljudi, ki so delali 310.000 ur v skupni vrednosti 26 milijonov 812.000 lir, prebivalstvo pa je zbralo dva milijona 397.641 lir prostovoljnih prispevkov. Pri tekmovanju sta se najbolj izkazali vasi Šmarje in Marezige.

Razstavljeni so industrijski, obrtniški in poljedelski proizvodi. Ob vhodu razstave razstavlja vinarska obrt. V tem paviljonu razstavlja gradbena industrija in domača kemična industrija. Dalje je razstavljeno konzervirano sadje in zelenjava. V poljedelskem paviljonu je prikazano najrazličnejše sadje, vrtnarstvo in žitarice. Veliko zanimanje vzbuja razstava živinoreje. Bogato so razstavljena raznovrstna vina in likerji. Eden najlepših paviljonov je paviljon industrije ribjih konzerv. Prikazane so tudi soline in razne vrste soli. Po vseh paviljonih so izobešeni grafikoni in napisi, ki kažejo razvoj kmetijstva, obrti in industrije ter grafikoni devetih konzumnih zadrug, ki oskrbujejo 70% prebivalstva.

Popoldne je razstavo obiskalo na tisoče ljudi. V času razstave bodo številne kulturne prireditve ob sodelovanju tržaškega, reškega in zagrebškega narodnega gledališča.

Divjaštvo Vidalijevih pristašev v Škednju

Trst, 18. okt. (Tanjug.) V Domu kulture v Škednju pri Trstu je bila za nedeljo dopoldne ob 9. uri sklicana konferenca Osvobodilne fronte. Pred začetkom konference so se zbrali pred Domom kulture pristaši Vidalijeve skupine, ki so napadli vsakogar, ki je hotel stopiti v dom. Druge skupine Vidalijevih pristašev so krožile po škedenjskih ulicah in napadale člane Osvobodilne fronte, ki so čakali na začetek konference. Številne člane Osvobodilne fronte so napadli z železnimi bokserji in jih pretepli. Kljub napadom Vidalijevih frakcionašev, ki so onemogočili več delegatom udeležbo na konferenci, se je konferenca vseeno vršila. Politični referat je imel sekretar OF za STO tovariš Branko Babič.

RUDARSKA STAVKA V FRANCIJI

Policija in razbijaški sindikati izvajajo pritisk na stavkujoče delavce

Pariz, 18. okt. (Tanjug.) Medtem ko stopa stavka francoskih rudarjev že v tretji teden, pa se vlada in voditelji razkolniških sindikatov vedno bolj trudijo, da bi razbili stavko. Notranji minister je zagrozil, da bo izdal najenergičnejše ukrepe, če stavka ne bo prenehala.

Vodstvo organizacije »Force Ouvriere« je pozvalo po razgovoru z ministrom za industrijo La-Costom rudarje, naj prenehajo stavkati, ter jim obljubilo takojšnje izplačilo mezd. Ta skupina izjavlja, da bo odprla svoje pisarne po rudnikih in poziva rudarje, da se ob vrnitvi na delo javijo v teh pisarnah. Hkrati s to premišljeno kampanjo pa križarijo stražniki na kamionih po rudarskih bazenih ter strašijo stavkujoče in njihove družine.

Občinske volitve v Franciji oslabile degolistično gibanje

Pariz, 18. oktobra (Tanjug). Včeraj so začeli člani odborov v 307.983 francoskih občinah voliti 100.011 delegatov, ki bodo 7. novembra izvolili skupno s 546 narodnimi poslanci in 3.028 okrožnimi svetniki 246 članov Sveta republike.

Po podatkih, ki jih je objavilo francosko notranje ministrstvo, so včeraj izvolili 99.046 delegatov. Volivni rezultati dokazujejo oslabitev položaja De Gaulleovega gibanja »za združitev francoskega ljudstva« in dvig števila glasov socialistične stranke ter znatno oslabitev narodnega republikanskega gibanja v korist političnih strank centra.

Zaradi protidemokratičnega volivnega sistema in zarote med degolisti ter Blumovimi socialisti je odstotek komunističnih delegatov znatno manjši od odstotka, ki bi ga komunisti morali imeti glede na število komunističnih volivcev v državi.

Prebivalstvo v Južni Koreji se upira izdajalski vladi

Fenjang, 18. okt. (Tass.) Radio Fenjang poroča, da se je po poročilu iz Južne Koreje uprlo prebivalstvo v mestu Taku v pokrajini Severni Kesando izdajalski politiki vlade.

Resolucija IV. kongresa SKOJ-a ob obrekovalni kampanji proti naši državi

Četrti kongres Zveze komunistične mladine Jugoslavije v zvezi s kampanjo, ki jo po objavi resolucije Informbiroja vodijo proti naši državi in Partiji nekatere komunist. partije in v zvezi z obtožbami in obrekovanji proti naši mladini s strani vodij nekaterih mladinskih organizacij v inozemstvu

izjavlja:

1. Vse članstvo Zveze komunistične mladine Jugoslavije in Ljudska mladina Jugoslavije sta že prvi dan z ogorčenjem odklonila neresnične in krivične obtožbe, iznesene v resoluciji Informbiroja proti Centralnemu komiteju naše Partije, ter se na številnih mitingih, konferencah in v pozdravnih pismih Cenaralnemu komiteju in tovarišu Titu, odločno in enotno postavila ob stališče našega Centralnega komiteja v zvezi z resolucijo in kampanjo, ki jo vodijo proti našemu narodu, naši Partiji in naši državi. Ljudska mladina je še trdneje strnila svoje vrste okrog vodstva naše Partije, ki sigurno vodi našo deželo v izgradnji socializma.

Četrti kongres SKOJ-a izraža neomajno odločnost vseh mladih komunistov, mladincev in mladink naše dežele, da še odločneje sledijo Centralnemu komiteju Partije s tovarišem Titom na čelu v borbi za izgradnjo socializma, ker je ni sile, ki bi mogla ločiti našo mladino od Partije in njenega Centralnega komiteja s tovarišem Titom na čelu.

Četrti kongres SKOJ-a najodločneje protestira proti sovražni kampanji, ki jo vodijo proti naši socialistični domovini nekatere komunistične partije, in energično zahteva, da se ta kampanja preneha, ker lahko koristi samo imperialistom in vojnim hujskačem.

2. V okviru splošne kampanje proti naši Partiji in našim narodom so pričeli voditelji nekaterih mladinskih organizacij v inozemstvu žaliti našo mladino, češ da se vzgaja po kasarniških in militarističnih metodah, in ji oporekati njeno zavest in polet v izgradnji dežele, njene zasluge med vojno, ter jo obtožujejo oholosti, nacionalizma itd. Ker jim te žalitve niso dovolj, so brez vsakršnega povoda in razloga odpovedali vse prej dogovorjene skupne akcije, manifestacije, kulturno izmenjavo in drugo ter pretrgali vse stike z našo mladinsko organizacijo in z vrsto postopkov pričeli razpihovati šovinistično mržnjo proti naši deželi in naši mladini.

Četrti kongres SKOJ-a z ogorčenjem odbija vsa ta obrekovanja, ki so se jih do pred kratkim posluževali samo imperialisti in ki globoko žalijo vsakega mladinca naše dežele. Vsa dosedanja borba in delo Zveze komunistične mladine in Ljudske mladine Jugoslavije, udeležba naše mladine v predvojni antifašistični borbi mladine sveta, ogromne žrtve, ki jih je utrpela v osvobodilni vojni, udeležba naše mladine v ustvarjanju in delu Svetovne federacije demokratične mladine jasno govore o resničnem internacionalizmu naše mladine, o njeni veliki ljubezni do bratske Sovjetske zveze, do sovjetske mladine, o njenem prijateljstvu in sodelovanju z demokratično mladino vsega sveta. Četrti kongres SKOJ-a izraža odločnost mladih komunistov in vse naše mladine, da nadaljuje pot borbe za utrditev enotnosti in prijateljstva med napredno mladino sveta, pot borbe proti imperialistom in vojnim hujskačem.

Četrti kongres SKOJ-a odločno obsoja protijugoslovanske izjave in ravnanja nekaterih mladinskih voditeljev v inozemstvu, ker utegnejo te samo škodovati mednarodnemu sodelovanju in prijateljstvu demokratične mladine sveta. Prekinjanje stikov z našo organizacijo, nesmiselna ravnanja, da bi izolirali Ljudsko mladino Jugoslavije, še enkrat potrjujejo stališče Centralnega komiteja naše Partije da kampanja v zvezi z resolucijo Informbiroja ni naperjena proti posameznim voditeljem naše Partije temveč proti vsej naši Partiji, naši deželi, narodu in mladini.

3. IV. kongres Zveze komunist. mladine poziva vse mlade komuniste in vso mladino, naj na vsa obrekovanja in laži o nas odgovori s še trdnejšo strnitvijo okrog Centralnega komiteja naše Partije in tovariša Tita, s še vztrajnejšim prizadevanjem za uresničenje sklepov zgodovinskega Petega kongresa naše Partije, ki nam kažejo pot izgradnje socializma v naši deželi.

Naj bodo nove zmage v izgradnji naše socialistične domovine naš odgovor tistim, ki nas obrekujejo in širijo laži o nas.

Politični komite razpravlja o kanadski resoluciji glede kontrole nad atomsko energijo

ZDA se nočejo odpovedati svo im atomskim bombam

Pariz 18. oktobra. (Tanjug.) V političnem komiteju Generalne skupščine so obravnavali danes dopoldne poročilo podkomiteja za atomsko energijo. Kakor je znano, je angloameriška večina v tem podkomiteju izglasovala kanadsko resolucijo in priporočala komiteju št. 1 to resolucijo kot podlago za sprejem sklepa glede atomske energije. Kljub moralni zmagi in globokemu učinku, ki ga je napravila sovjetska resolucija o atomski energiji tako v Generalni skupščini kakor tudi v vsej svetovni javnosti, delegacija ZDA vztrajno vsiljuje kanadsko resolucijo, kajti ta resolucija ustreza v celoti osnovnim ciljem reakcionarnih vladajočih krogov ZDA: preprečiti prepoved atomskega orožja in uvedbo dejanskega ter učinkovitega nadzorstva nad izkoriščanjem atomske energije.

Delegat ZDA Austin je danes znova potrdil, da ZDA ne želijo, da bi dosegli v ZN sporazumno rešitev o vprašanju atomske energije. Odkrito je izjavil, da **se ZDA ne bodo odpovedale svojim atomskim bombam in da je nesmiselno vsako nadaljevanje dela komisije za atomsko energijo, češ da »ni podlage za tako delo«.**

Čeprav so se celo mnoge delegacije iz vrst angloameriške večine izjavile proti temu, da bi komisija za atomsko energijo prenehala z delom, je Austin odločno vztrajal pri svoji zahtevi. Z vsemi silami se je zavzel za kanadsko resolucijo, kajti ta resolucija daje ameriškim monopolistom proste roke pri izkoriščanju atomske energije za napadalne vojaške namene. Ameriški delegat je nasprotoval zlasti sovjetskim predlogom o istočasni prepovedi atomskega orožja in uvedbi nadzorstva nad atomsko energijo, trdeč, da je sovjetska resolucija spletka, s katero bi radi uničili atomsko orožje v ZDA.

Z izgovorom, »da ni bila ugotovljena podlaga za sporazum«, ki ga prav ZDA nočejo, je Austin skušal dokazati, da ni mogoče uvesti nad atomsko energijo mednarodnega nadzorstva.

Ameriškega delegata sta podprla tudi **delegat Kanade in francoski predstavnik Ramadier.**

Indijski predstavnik se je skliceval na svetovno javno mnenje, ki obsoja brezkompromisno in diktatorsko stališče ZDA, ter zahteval, da kanadske resolucije ne sprejmejo.

Predstavnik Sovjetske zveze Malik je znova grajal kanadsko resolucijo in poudaril, da je njen namen uničiti nadaljnje delo komisije za atomsko energijo. Naglasil je, da je bila delegacija ZDA že od vsega začetka proti sporazumu in stremi za tem, da bi Generalni skupščini vsilila svoj ameriški načrt »nadzorstva«, ki je dejansko načrt nekontroliranega monopola ZDA nad proizvodnjo in uporabo atomske energije.

Sovjetska delegacija je znatno popustila, kar pomeni korak naprej za dosego sporazumne rešitve, medtem ko delegaciji ZDA in Velike Britanije vztrajata pri svojih izjavah in predlagata Generalni skupščini tako resolucijo, ki pomeni velik korak nazaj. Predstavniki ZDA odklanjajo vsak sovjetski predlog, ki bi lahko služil kot podlaga za sporazum in skušajo dokazati, da je sporazum nemogoč.

Sovjetski predstavnik je izjavil, da ne more niti Sovjetska zveza niti katera koli država, ki ni odvisna od ZDA, soglašati s kanadsko resolucijo, kajti sprejem te resolucije bi pomenil samo poslabšanje položaja. Zato smatra Sovjetska zveza kanadsko resolucijo za nesprejemljivo in bo glasovala proti njej. **Sovjetska zveza vztraja pri svoji resoluciji, ki more biti podlaga za prepoved atomskega orožja in uvedbo nadzorstva nad atomsko energijo.**

PLENARNO ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Delegata ZDA in Britanije sta odkrito branila češkoslovaškega izdajalca Papaneka

Pariz 18. oktobra. (Tanjug.) Generalna skupščina OZN je imela v soboto dopoldne plenarni sestanek, na katerem je obravnavala in odobrila različna poročila delovnih komitejev.

Pod pritiskom delegacij ZDA in Velike Britanije je mehanična večina Generalne skupščine odobrila poročilo večine 5. komiteja — za administrativna in proračunska vprašanja — po katerem ostaja izdajalec Češkoslovaške republike in češkoslovaškega ljudstva Jan Papanek še nadalje član dveh posvetovalnih komisij Združenih narodov. Vlada Češkoslovaške republike je z uradnim dekretom vzela Janu Papaneku vsako pravico, da bi zastopal Češkoslovaško v komisijah OZN, in sicer zaradi njegovega izdajalskega ter sovražnega delovanja proti svojemu ljudstvu in vladi. Razen tega je Papanek izgubil vse moralne kvalifikacije, ker je poneveril večji znesek denarja češkoslovaškega Rdečega križa.

Predstavnik Poljske je predložil na plenumu resolucijo, v kateri zahteva, naj Generalna skupščina odvzame Papaneku mandat, ker je kot izdajalec svoje domovine in begunec izgubil vse pravice, da bi zastopal svojo državo. Razen tega tudi ni mogoče več smatrati po Ustanovni listini OZN in pravilih za postopek v Generalni skupščini Papaneka za predstavnika vzhodnega zemljepisnega rajona v komisijah OZN. Poljsko resolucijo je v celoti podprl delegat Beloruske SSR Kiseljev, ki je izjavil, da beloruska delegacija ne smatra več Papaneka za člana dveh prostovoljnih komisij OZN, ker je izgubil vsa svojstva, da bi mogel zastopati neko zemljepisno področje. Delegata ZDA in Velike Britanije sta nato odkrito branila izdajalca Papaneka, potvarjajoč pri tem smisel Ustanovne listine ZN in pravila za postopek v Generalni skupščini. Skušala sta izdajalsko ravnanje Papaneka prikazati kot »osebno vprašanje« in ustvariti vtis, da komisije OZN baje ne morejo delati brez takih izdajalcev — »strokovnjakov«. Angloameriški glasovalni stroj je pozval svoje satelite, naj še naprej puste mandat Papaneku, nakar je zavrnil poljsko resolucijo s 36 glasovi, medtem ko se je 11 delegacij glasovanja vzdržalo. Za poljsko resolucijo so glasovale delegacije Sovjetske zveze, Jugoslavije, Ukrajine, Belorusije, Češkoslovaške in Poljske.

Predlog Argentine, da bi poslali generalnemu sekretarju organizacije ameriških držav poziv, naj bi kot opazovalec stalno sodeloval na zasedanjih Generalne skupščine, je ameriška večina odobrila s 34 proti 6 glasovom. Sovjetski predstavnik je sporočil pred glasovanjem Generalni skupščini, da sovjetska delegacija nasprotuje argentinskemu predlogu. Egiptovski predstavnik je postavil v zvezi z argentinskim predlogom Generalni skupščini vprašanje o pozivu še drugih regionalnih blokov in organizacij na zasedanje Generalne skupščine, konkretno Arabske lige.

Razprava o resoluciji o človečanskih pravicah

NA UKAZ ZDA SO MORALI MNOGI DELEGATI GLASOVATI PROTI DODATNEMU SOVJETSKEMU PREDLOGU

Pariz 18. oktobra. (Tanjug.) Na seji komiteja št. 3 Generalne skupščine dne 16. t. m. so nadaljevali razpravo o sovjetskem dodatnem predlogu k tretjemu členu deklaracije o človečanskih pravicah. V razpravi so sodelovali **predstavniki Mehike, Kube, Beloruske SSR, Venezuele, Peruja, Norveške, Ekvadorja in Sovjetske zveze.**

Predstavnik Mehike je o sovjetskem dodatnem predlogu dejal, da ne bi mogel nihče glasovati proti načelom, na katerih temelji sovjetski dodatni predlog. Podobne izjave so dali o sovjetskem dodatnem predlogu tudi **delegati Venezuele, Peruja, Norveške in Ekvadorja.** Vendar pa so vsi ti delegati, sledeč Veliki Britaniji in ZDA, izjavili, da bodo glasovali proti sovjetskemu dodatnemu predlogu.

Predstavnik Beloruske SSR Kaminski je odgovoril na včerajšnji napad predstavnika Velike Britanije v komiteju št. 3 Mayhewa na Sovjetsko zvezo. Opozoril je, da je napadel predstavnik Velike Britanije Mayhew Sovjetsko zvezo zato, da bi odvrnil pozornost drugih delegatov od sovjetskega dodatnega predloga.

Na koncu je govoril **predstavnik Sovjetske zveze Pavlov.**

Po obrazložitvi sovjetskega dodatnega predloga je tudi on govoril o umazani vlogi laburista Mayhewa na sedanjem zasedanju Generalne skupščine ZN. Pavlov je z navedbami točno dokazal, da črpa Mayhew svoje klevete proti ZSSR iz nacističnih virov.

LONDON. — Časopis »Daily Telegraph« poroča, da bo sedež vojaške zveze zapadne unije v Londonu.

HELSINKI. — »Uusi Suomi« poroča, da se državni dolg Finske spet povečal in je znašal dne 30. septembra 122 milijard 300 milijonov mark.

Trgovina ni edina naloga potrošniških zadrug

Preskrba prebivalstva bi se v marsičem zboljšala, če bi sami potrošniki aktivno sodelovali pri reševanju tega vprašanja. K temu so poklicani tudi člani potrošniških zadrug. V Sloveniji imamo 126 potrošniških zadrug, ki oskrbujejo preko 200.000 potrošnikov in imajo 70.000 članov. Na zborih zadružnikov imajo vsi ti pravico in dolžnost kritizirati nepravilnosti in dajati predloge za odpravo le-teh. Zadružniki pa se te svoje pravice, oziroma dolžnosti premalo zavedajo. Tako je bil n. pr. 12. 10. t. l. sklican občni zbor v Kamniku, na zbor pa je prišlo od 480 zadružnikov samo 18 članov. Podobno se dogaja tudi v nekaterih drugih krajih Slovenije. Jasno je, da take zadruge ne morejo imeti pravih uspehov.

Potrošniško zadružništvo je v bistvu množična organizacija, ki ima namen aktivizirati široke plasti delovnega ljudstva, predvsem delavce in nameščence za reševanje težav pri preskrbi. Torej ni edini cilj potrošniškega zadružništva trgovanje, temveč ima to še polno drugih nalog. Glavne naloge potrošniških zadrug so: razdeljevanje garantirane preskrbe, prodaja blaga po višjih komercialnih cenah, prodaja sadja in zelenjave, konserviranje in kisanje iste za zimo, razdeljevanje mleka in mlečnih izdelkov, oskrba s kruhom, izdelava drobnega peciva, oskrba s slaščicami, razdeljevanje mesa, oskrba z mesnimi izdelki, skrb za zadružne zajtrkovalnice, delikatese, menze, gostilne, restavracije, skrb za zadružne ekonomije, skrb za zadružne popravljalnice čevljev, zadružne šivalnice oblek in perila, popravljalnice nogavic, zadružne pralnice in čistilnice, oskrba zadružnikov z drvmi, premogom itd.

Vidimo, da so posamezne panoge gospodarskega udejstvovanja potrošniških zadrug povezane med seboj tako, da se dopolnjujejo in izpopolnjujejo kot to zahteva gospodarska nujnost v velikih gostinskih gospodarstvih. Tako se n. pr. dopolnjuje zadružna ekonomija z menzo in zajtrkovalnica z razdeljevalnico mleka in slaščičarno. Zadružna ekonomija redi konje in eventuelno vole, ki vozijo za trgovino, trgovina prodaja zelenjavo iz ekonomije, menzo zalaga ekonomija, odpadke iz menze krmijo v ekonomiji svinjam, svinje dajejo mast menzi. Pekarija peče kruh za potrošnike, obenem peče tuj kruh, drobno pecivo, slaščice ter s tem racionalno izkoristi večino peči in delovne sile. S tako gospodarsko povezavo in vsestransko zadružno delovnostjo PZ se zniža režija, zviša efekt dela in zboljša oskrba.

Za tako zadružno delovanje pa je potrebno živo zanimanje vseh zadružnikov, zato jih je treba pritegniti, da bodo sodelovali s predlogi in nasveti, pomagali s prostovoljnim delom, predvsem na ekonomiji, skratka, doumeti morajo, da je zadruga njihova, da bo njeno delo toliko boljše kolikor bolj bodo pri tem sami pomagali.

Če iz tega vidika ocenimo sedanjo potrošniško zadružništvo, ki se bori z sto in sto težavami, potem mora vsak pošten zadružnik spoznati, da smo premalo napravili ter da je potrebno zboljšati naše potrošniško zadružništvo.

Ko smo napisali, da ni glavni namen PZ trgovanje, s tem nikakor nismo rekli, da ni treba trgovini posvečati potrebne pozornosti. Nasprotno, naša skrb mora biti, da zadružno trgovino stalno zboljšujemo. Analiza zadružnih trgovin kaže nešteto napak: lokali so zanemarjeni, izložbe neurejene, blago slabo urejeno, vodstva premalo delavna, režija je visoka, (čemur je vzrok premalo blaga in običajne mesečne plače, mesto plač po učinku dela), postrežba je nekulturna, nevljudna, knjigovodstvo neurejeno itd.

Proti vsem napakam potrošniških zadrug, se je treba boriti in jih odpravljati. V ta namen je treba prirejati sestanke upravnih odborov, na katerih ti stalno analizirajo delo, ocenjujejo uspehe ter neuspehe zadruge in postavljajo sklepe za izboljšanje. Člani upravnih odborov naj bodo zadolženi po sektorju dela, n. pr. za aktivizacijo članov, za finance, za ekonomije, za dopolnilno oskrbo, za garantirano oskrbo, za prevoz itd. Upravni odbori naj imajo svetovalce med zadružniki. Na ta način bomo pritegnili k sodelovanju mnogo članov in počasi vzbudili čut odgovornosti v širšem krogu zadružnikov za procvit zadruge.

Upravni odbori, kjer odgovarjajo vsi za vse, navadno slabo delajo, ker se nihče ne čuti odgovornega za svoj sektor dela in se vsak zanaša na druge ter dela le eden ali dva člana upravnega odbora ali celo samo poslovodja zadruge, medtem ko člani upravnega odbora in članstvo prepuščajo zadrugo samo sebi.

Da bi se stanje v potrošniških zadrugah zboljšalo, je treba posvetiti posebno pažnjo: aktivizaciji članov, sindikatu in ideološki ter kulturni izgradnji nameščencev zadruge, kulturni postrežbi, čistoči in kulturni ureditvi vseh poslovnih prostorov, posebno trgovskih lokalov in izložb. Predvsem pa je treba gospodarsko dvigniti zadrugo, znižati režijo in zvišati vsestransko skrb za zboljšanje oskrbe zadružnikov. V ta namen naj prične zadruga delati zlasti v tisti panogi, ki je zadružniki najbolj pogrešajo. Upravni odbor bo to nalogo rešil uspešno le s sodelovanjem vseh zadružnikov, ki jih je treba za to večkrat sklicati na sestanke, z njimi diskutirati o tem ter upoštevati njihove predloge in nasvete.

Uslužbence je treba v zadružnih podjetjih razmestiti tako, da bo efekt njihovega dela čim večji, da se medsebojno kontrolirajo in izpopolnjujejo. Delo v podjetjih je treba normirati in uvesti plače po učinku dela.

Vseh teh nalog ne bomo mogli izvesti čez noč, imamo težave s kadri, prostorom, raznim materialom, pomanjkanjem blaga itd. Potrebno pa se je za preusmeritev dela potrošniških zadrug dosledno in načrtno boriti. Upravni odbori naj na svojih sejah študirajo problematiko svoje zadruge in njenega gospodarskega udejstvovanja ter iščejo novih možnosti gospodarskega razmaha zadruge. Pri tem pa je treba imeti v vidiku glavni cilj PZ, boljša oskrba potrošnikov ne pa višji dobiček zadruge.

Na podlagi analize upravni odbor napravi plan dela in sicer najprej globalni plan dela, v katerega se vnese perspektivno delo zadruge. Na podlagi tega plana izdelamo mesečne plane dela. Mesečni plan dela naj bo konkreten za vsak sektor zadružnega udejstvovanja. Za plan dela je treba zainteresirati tudi množične organizacije, predvsem AFŽ in mladino.

Ob koncu vsakega meseca je treba kritično pregledati plan za pretekli mesec ter v smislu globalnega plana postaviti nov plan za bodoče leto. Edino na ta način bomo načrtno gradili potrošniške zadruge.

Dosedanje delo v PZ je zahtevalo mnogo dela in truda, posamezniki so pri tem doprinesli mnogo žrtev. Po večini pa so delali samo posamezniki in nesistematično, nenačrtno. V naše delo pa je treba vnesti več sistematike, več načrtnosti, predvsem pa moramo k delu pritegniti široko članstvo zadrug. A. O.

Zbiranju mleka moramo posvetiti več pozornosti

Če primerjamo letošnjo organizacijo zbiralne mreže mleka z lanskoletno, vidimo, da se je mreža precej razširila in izpopolnila. Razširila se je predvsem v krajih, ki so nekoliko bolj oddaljeni od prometnih središč. Vendar nam količine zbranega mleka v teh krajih povedo, da je s smotrnejšo organizacijo načina zbiranja mogoče zbrati še več mleka.

V poletnem času mnogokje večernega mleka zjutraj niso sprejemali, ker se je rado kvarilo. Niso pa pokrenili ničesar, da bi kmetovalce poučili, kako naj ravnajo z mlekom, da ga do drugega dne ohranijo sposobnega za odpremo, ali pa da bi organizirali večerno zbiranje mleka in takojšnjo odpremo. Delna krivda leži na zbiralnicah, ker svojega kadra niso usposobili, da bi bil sposoben pravilno ravnati pri sprejemanju in odpremi mleka. Na drugi strani pa tudi mnogi okrajni ljudski odbori in množične organizacije vprašanju zbiranja mleka niso posvetili dovolj pozornosti. Vse delo je bilo večjidel prepuščeno odkupnim podjetjem samim.

Že sedaj, ko je produkcija mleka na višku, se v nekaterih okrajih opaža, da je odkup manjši kakor lansko leto ob istem času. V mlekarski obrat v Kranju je prihajalo lansko leto ob tem času 14 do 15 tisoč litrov mleka, letos pa ga prihaja kljub temu, da je živina bolje krmljena, samo okrog 10.000 litrov dnevno. Gotovo so podobni primeri tudi v drugih okrajih. V takih primerih naj odkupna podjetja skupno z okrajnimi upravami za odkup ugotove, kaj je vzrok, da kmetovalci ne oddajajo mleka. Sestavijo naj si pregled oddaje po posameznih krajevnih ljudskih odborih na podlagi povprečja oddaje na eno kravo ter podatke primerjajo z lanskimi. Pri tem naj upoštevajo strukturo gospodarstev, številčno stanje krav in družinskih članov, da bodo na ta način laže ugotovili vzroke upada. V večini primerov se dogaja, da oddajajo manjša posestva z manjšim številom družinskih članov relativno največ mleka.

Že konec tega meseca bo zaradi prehoda krmljenja živine na suho krmo produkcija mleka padla. Ker bo padla produkcija, bo padel tudi odkup. Da bi pa padec ne bil preveč občuten, je treba že sedaj s pomočjo uprav za odkup OZKZ in množičnih organizacij podvzeti vse potrebne mere, da se zajame čim več mleka.

Ker je nastopilo hladnejše vreme, ni več nevarnosti, da bi se mleko skisalo, zato je treba organizirati prevzem večernega mleka. Večerno zbiranje mleka zahteva sicer nekaj več dela, vendar se moramo zavedati, da smo dolžni storiti vse, da zajamemo čim več mleka in ga odpošljemo v potrošna središča.

Zbiranje večernega mleka organiziramo tako, da preskrbimo primeren prostor za sprejemanje in hranjenje mleka preko noči. V sporazumu s kmetovalci je treba določiti tak čas sprejemanja, ki bo najbolj prikladen za kmetovalce. Prav tako je potrebno kmetovalce poučiti, kako naj ravnajo z mlekom, preden ga oddajo v zbiralnico. Mleko naj takoj po molži odnesejo v zbiralnico. Zbiralec sam mora pri sprejemanju paziti, da je mleko sveže, čisto in nepokvarjeno. Mleko moramo hraniti v čistih vrčih, ki jih postavimo na hladno, čisto in zračno mesto. Ako je izvedljivo, naj se vrči z mlekom postavijo v bazen s tekočo hladno vodo. Vrči, v katerih se mleko hrani preko noči, ne smejo biti zaprti, ampak naj bodo samo priprti. Če bomo pri sprejemanju pazili na čistoto, če bomo mleko preko noči hranili v čistih posodah in na zračnem hladnem mestu, bo zjutraj še sveže in sposobno za prevoz. Večerno mleko v ločenih vrčih z jutranjim odpošljemo v mlekarski obrat.

Okrajne uprave za odkup pri OZKZ naj skupno z odkupnimi podjetji in množičnimi organizacijami na vasi problem zbiranja večernega mleka skupno rešujejo, upoštevajoč pri tem krajevne prilike in drugo. Le če bomo storili vse, kar je potrebno, preskrba ljudi z mlekom v zimskem času ne bo ogrožena.

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Tovarne za konserviranje sadja in sočivja v BiH bodo v tej sezoni predelale do 50% več pridelkov. Zdaj se skrbno pripravljajo za predelavo letošnjega sadja. Posamezne tovarne so že založene s surovinami za vso sezono.

Začeli so izpolnjevati proizvodno nalogo za leto 1949. Vedno več je delovnih kolektivov, ki so že izpolnili letošnji proizvodni plan in delajo za prihodnje leto. Tako je tudi delovni kolektiv podjetja v Majdanpeku 2. oktobra končal svojo letošnjo proizvodnjo pirita in zdaj izpolnjuje nadaljnje naloge petletke.

Tudi odkup suhih gob po vezanih cenah. Po novi odločbi zveznega ministra za trgovino in preskrbo spadajo poslej tudi suhe gobe v trgovino po vezanih cenah. Gobe bodo odkupovala državna podjetja in zadruge, ki jih bodo določili republiški ministri za trgovino in preskrbo.

V Makedoniji ustanavljajo številne delavske restavracije. Do konca leta bodo ustanovili 72 delavsko-nameščenskih restavracij za okrog 45.000 ljudi. Zdaj se v 32 restavracijah hrani 7.000 ljudi.

Sto kmetijskih delovnih zadrug so ustanovili v Makedoniji avgusta in septembra. Zdaj deluje 208 zadrug. Največ zadrug so ustanovili v bitoljskem okraju, in sicer 15. Hkrati je bilo ustanovljenih 12 okrajnih zadružnih zvez. Zveza kmetijskih delovnih zadrug usposablja v šestih kmetijskih šolah zadružne knjigovodje, brigadirje, instruktorje in strokovne kmetijske delavce.

200 delovnih brigad Ljudske fronte v Beogradu je opravilo 2,166.386 delovnih ur v devetih mesecih. Brigade so štele 73.292 članov. Vrednost prostovoljnega dela je znašala 31,296.200 din.

Kako pritegujejo v proizvodnjo nove delovne moči v Srbiji. Po načrtu za zaposlitev novih delovnih moči septembra so zaposlili 90.15% določenega števila delavcev. Posamezni okraji so dali v drugi polovici meseca celo več delovnih moči, kakor je bilo določeno. Zelo slabo so pa opravile svojo nalogo uprave za delovne moči v posameznih okrajih.

Delovni kolektiv solarne v Kreki je septembra presegel proizvodno nalogo za 70%. Tudi avgusta je presegel proizvodni plan (za 8%). Dosedanji delovni uspehi zagotavljajo, da bodo letošnji proizvodni plan končali do 29. novembra.

Delovni uspehi pri graditvi avtomobilske ceste Zagreb — Beograd. V smeri od Beograda je že zgrajeno 42 km ceste, in sicer med Zemunom in Sremsko Mitrovico. V smeri od Sremske Mitrovice proti Zagrebu betonirajo cesto med 70. in 103. kilometrom v dveh smereh in gradijo nadvoz. Od 103 km se začenja asfaltirano cestišče. Ta odsek ceste sega do 121 km. Naprej bo cestišče tlakovano z granitnimi kockami do 133 kilometra. Med 133 in 145 kilometrom bo asfaltirani odsek; 2.5 km ceste je že asfaltirane. Od zagrebške strani gradijo 47 km ceste. Popolnoma končano je 14 km ceste, na ostalem delu so pa končali polovico zemeljskih del. Skupaj z lanskimi deli je doslej zgrajeno okrog 100 km ceste. Mladinske delovne brigade vdelajo v nasip na dan povprečno po 35.000 m^3 zemlje.

Nad 1000 novih delavcev so poslali na delo v gozdove na Hrvatskem v začetku tega meseca. Več okrajev je presegla načrt za mobilizacijo delovnih moči.

Odpravljajmo napake, ki zavirajo množično sečnjo drv

Glavni štab za organizacijo in kontrolo izvedbe akcije za posek in pripravo drv pri ministrstvu za gozdarstvo in glavni odbor Enotnih sindikatov Slovenije pozivata vse štabe pri okrajnih in mestnih ljudskih odborih, krajevne sindikalne svete in gozdna gospodarstva ter OZKZ, da izboljšajo evidenčno službo sečnje drv. Takoj naj pošiljajo poročila, koliko ekip so ustanovili, koliko članov seka v njihovem območju, koliko drv so doslej že nasekali, spravili do kamionskih cest itd. Doslej namreč Glavni štab prejema zelo malo poročil, odnosno so poročila skrajno pomanjkljiva. Mnogi krajevni sindikalni sveti in okrajni ljudski odbori ne vedo, koliko ekip iz njihovega okraja seka drva, kakšen je efekt njihovega dela in zato tudi ne ve, kako so si sindikalne podružnice preskrbele kurjavo za zimo.

Z izboljšanjem poročevalske službe v akciji sečnje drv bo glavni štab lažje odpravljal napake, ki se dogajajo pri štabih na OLO in MLO, kot so n. pr. v Ljubljani okolici. Tu OLO ni znal usmeriti podružnic na štab, kjer bi dobili navodila, kam bi šli sekat, in do 14. oktobra še niso formirali štabov. Ker niso niti vedeli, da za široko potrošnjo ni na razpolago premoga za kurjavo, so sindikalne podružnice od GO ESS zahtevale nakazila za premog za člane svojih kolektivov.

11. oktobra se je v Ljubljani javilo za sečnjo 180 prostovoljcev; ministrstvo za gozdarstvo jim je dodelilo vodstvo in nakazalo pri Litiji teren za sečnjo; član KSS, ki je vodil to akcijo, pa ni znal glavni direkciji za eksploatacijo železnic prikazati važnosti prevoza teh prostovoljcev do Litije. Zadovoljil se je z odgovorom direkcije, da nimajo vagonov. Tako je bila minula nedelja izgubljena, ne da bi prostovoljci mogli sekati drva, ker je KSS obtičal pred tako malenkostno težavo, kot je prevoz 180 ljudi iz Ljubljane do Litije.

Delavci železarne Jesenice so se zavezali, da bodo posekali na Možaklji 2000 prm. drv za svoj kolektiv in napravili žičnico, po kateri bi iz nepristopnih krajev spravili drva do kamionske ceste. Ker je uprava podjetja železarne sporočila, da generalna direkcija ne dovoli, da bi delavci s prostovoljnim delom zgradili žičnico, je to nalogo prevzela Gozdna uprava Bled, ki bo v enem mesecu zgradila žičnico za transport drv, ki jih sekajo ekipe železarne.

Potrebno je torej takoj odpravljati vse napake, ki zavirajo večji razmah akcije sečnje drv, da bo naše delovno ljudstvo čimprej in čim bolje preskrbljeno z drvmi za kurjavo.

PRED PRVO UPRIZORITVIJO LJUBLJANSKE DRAME V NOVI SEZONI

„Krajnski komedijanti"

Ena komedija v treh aktih, katera Linharta inu »Župano vo Micko« tiče. Od Bratka Kreft a.

Slovenska Matica je naznanila to komedijo kot redno knjižno izdajo že leta 1941., toda zaradi vojne in okupacije je izšla knjiga šele 1946. leta. Tudi uprizoritev tega dela je bila pripravljena leta 1941., toda italijanska fašistična cenzura je preprečila, da bi prišlo do premiere. Vodstvo gledališča je dalo to komedijo zdaj ponovno na repertoar, saj nam v vedri in prikupni obliki kaže delo naših prosvetljencev, predvsem pa rojstvo in uprizoritev prve slovenske igre »Županove Micke«.

Dr. Bratko Kreft se je v tej komediji vredno oddolžil spominu naših prosvetljencev, zlasti Antonu Tomažu Linhartu, ki je bil eden največjih slovenskih naprednih duhov XVIII. stoletja. Leto 1789. je rojstna letnica slovenske dramatike, 28. december istega leta pa je rojstni dan našega gledališča. Na ta dan je bila na stanovskem odru v Ljubljani prva uprizoritev slovenske igre, ki je dokazala, da je slovenski jezik enakovreden drugim evropskim jezikom. Tisti, ki so trdili, da slovenski jezik ni sposoben za izražanje lepših in plemenitejših stvari, da je namenjen za nižjo in manjvredno rabo, so morali po tej predstavi osramočeni obmolkniti.

»»Laibacher Zeitung« je pisala naslednji dan po predstavi: »Včeraj so naši perjatli teatra zupet stopili na jegrališe inu nam obenim ta najprevižaniši spričvali, da je tudi krajšina gibka, poskočna inu silna, de ima v sebi dovelj zvenečnosti, de se prav lepu sluši iz ust Thalije koker rusovsku, pemsku in poljsku...« V prvi uprizoritvi »Županove Micke«, ki jo je režiral Linhart sam, so nastopili kot igralci: Linhartova žena, dr. Repič, gospa pl. Garzarolli in Linhartov svak kirurg Makovic. Pri ponovitvi je nastopil namesto tovarnarja Desselbrunnerja grof Hohenwart.

Čeprav je »Županova Micka« napisana na osnovi nemške komedije »Feldmühle«, vendar ni to nikak prevod, saj je »Županova Micka« tako pristno slovenska po jeziku, značajih in zgodbi, da jo lahko smatramo za povsem slovensko umetnino. Nemški original je bil Linhartu le sprožilo za slovensko komedijo. Original je suh in bledikast, »Županova Micka« pa je sočna in polnokrvna umetnina.

Vsi naši pisatelji prosvetljenci XVIII. stoletja so tesno povezani z rojstvom te prve slovenske predstave, saj je Linhart delal v krogu slovenskih prosvetljencev kot so bili: učenjak in leposlovec Zois, Jurij Japelj, Valentin Vodnik itd.

Naš plodni dramatik in odrski praktik dr. Bratko Kreft je ponovno dokazal s svojim delom, da ima bistro oko za važne dogodke naše preteklosti. V vseh svojih dramatskih delih se Kreft čimbolj verno drži zgodovinskih dejstev, jih osvetli s stvarno analizo tistega časa, dobe in družbe. Njegova pisateljska fantazija nikoli ne popači stvarnosti.

Kratka vsebina »Krajnskih komedijantov«: Prvo in drugo dejanje se godi pri Zoisu, tretje pa v stanovskem gledališču dne 28. decembra 1789., ko so ljubljanski diletanti igrali prvo slovensko igro »Županovo Micko«. Linhart, takratni c. kr. okrožni šolski komisar, skuša dobiti dovoljenje za uprizoritev »Županove Micke«. Zois in njegova družba pomaga Linhartu. Grof Hohenwart, cenzor, pa je odločen nasprotnik uprizoritve, češ, da se v igri sramoti gospoda in plemstvo. Nasprotstvo se še bolj poostri zaradi lepe laške pevke Suzane Marranesijeve, katere naklonjenost je hud kamen spotike. Vso to družbo pa prepletata s svojimi bistrimi nitmi Matiček in Micka, Zoisova služabnika — prava zastopnika slovenskega preprostega ljudstva. Zaradi zamenjave pisem povzročita Matiček in Micka zelo nerodne komične zapletljaje med visoko ljubljansko gospodo. Pri tem je najbolj prizadet in osramočen glavni nasprotnik uprizoritve— grof Hohenwart. Zoisovo pismo Suzani je dobil dekan Japelj, Linhartovo pismo, naslovljeno na Japlja, pa je izročila Micka Suzani, grofu pa je izročila namesto pisma hudomušen paskvil, ki ga je napisal v razigrani družbi Vodnik. Po prizadevanju barona Zoisa in pametnem zadržanju Linhartovem, ki mu da pobudo Matiček, pa vendarle pride do predstave. Tretje dejanje nam pokaže stanovsko gledališče prav v trenutku, ko se igralci pripravljajo in igrajo »Županovo Micko«. Čeprav se zgodi pri »Županovi Micki« ta nevšečnost, da Desselbrunner v vlogi Tulpenheima oponaša in karikira grofa Hohenwarta samega in sproži to Desselbrunnerjevo ravnanje nov konflikt, se vendar igra konča tako, da se končno grof Hohenwart odloči, da bo pri ponovitvi igral Desselbrunnerjevo vlogo Tulpenheima.

Krajnski komedijanti so zrcalo tedanje za slovenski narod zelo pomembne dobe v šegavi obliki. Iz dela je čutiti revolucionaren vpliv, ki ga je imela francoska revolucija na naše prosvetljence. Vse osebe (razen Matička in Micke), ki nastopajo v igri, so zgodovinsko resnične. Celo jezik, v katerem je napisana komedija in ki ga bodo govorili naši igralci pri »Krajnskih komedijantih«, je iz tistih časov. To daje delu posebno privlačnost in žlahtnost.

Komedijo je zrežiral avtor sam. Kot komedijanti pa nastopajo: Baron Žiga Zois — Levar, Anton Linhart — Jan, Jožefina, njegova žena — Danilova, gospa Frančiška Garzarrolli — Šarfčeva, Jožef Desselbrunner — Česnik, dr. Janez Mrak — Cesar, dr. Jožef Piller — Jože Zupan, dr. Repič — Brezigar, Anton Makovic — Stane Potokar, Jurij Japelj — Kovič, Valentin Vodnik — Miklavc, grof Hohenwart — Drenovec, škof Mihael baron Brigido — Peček, Bartolini — Drago Zupan, Bartolinijeva žena — Kraljeva, Suzana Marranesi — Zlata Gjungjenac, Micka — Levarjeva, Matiček — Sever.

S to predstavo začenja ljubljanska »Drama« letošnjo sezono in sicer zaradi obnovitvenih del v Drami, v opernem gledališču.

Krstna predstava Kreftove komedije »Krajnski komedijanti« bo v sredo, 20. oktobra ob 20. uri.

(Iz gledališke pisarne)

Peto zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Novi Gorici

Slovenski zgodovinarji so imeli že l. 1939 in 1940 v Ljubljani in Ptuju svoji prvi zborovanji. A šele doba po osvoboditvi, ko se je pokazala nujnost, da se v progresivnem duhu kolektivno prediskutirajo mnoga vprašanja zgodovinske znanosti in zgodovinskega pouka, da se postavijo organizacije zgodovinarjev in zgodovinske ustanove (arhivi, muzeji itd.) na novo osnovo, je dala tem zborovanjem pravi smisel in aktualnost. Tretje zborovanje v Ljubljani leta 1946 in četrto v Mariboru leta 1947 sta bili posvečeni pretežno še vprašanjem organizacije zgodovinarjev in zgodovinskih ustanov. Peto zborovanje, ki je bilo 8. in 9. t. m. najprej v Biljah in nato v Solkanu pri Novi Gorici, je pa načelo že vrsto novih aktualnih vprašanj in odgovornih nalog.

Predsednik Zgodovinskega društva za Slovenijo univ. prof. tov. dr. Fr. Zwitter je v uvodnem organizacijskem referatu ugotovil, da so danes zgodovinarji Slovenije združeni v enotni organizaciji Zgodovinskega društva za Slovenijo, ki so se mu ostala društva pridružila kot podružnice, da društvo po številu članov presega vse predvojne organizacije zgodovinarjev, da je izšel prvi letnik Zgodovinskega časopisa, ki ima večjo naklado in bo imel kmalu tudi več zamenjav z inozemstvom kakor predvojna glasila in da se kaže že potreba po novih glasilih. Asistent tov. V. Melik je govoril o »Revoluciji 1848 in njenem prikazovanju v srednji šoli«; živa diskusija o tem predavanju je pojasnila nekatera mnogim še nejasna vprašanja. Univ. prof. tov. dr. M. Kos je govoril v svojem referatu »Nekateri problemi slovenskega zgodovinopisja« predvsem o pripravah za sistematično obdelavo slovenske gospodarske in socialne zgodovine, njegov koreferent tov. prof. B. Teply pa je dopolnil referat s poročilom o »Terenskem delu Zgodovinskega društva v Mariboru za gospodarsko zgodovino«. Živahne diskusije se je udeležil tudi zastopnik Ministrstva prosvete LR Slovenije pomočnik ministra tov. I. Bratko, ki je pozdravil delo zgodovinarjev in jim zagotovil podporo naše ljudske oblasti. Referat tov. dr. Fr. Škerla »Pereča vprašanja naših arhivov« je izčrpno obdelal arhivsko vprašanje, ki ga stara Jugoslavija ni znala nikdar rešiti in ki bo v kratkem rešeno na pravilen način. Poslednja dva referata univ. prof. tov. dr. Fr. Zwitterja »Historični problemi v zvezi z borbo za Slovensko Primorje, Istro in Trst« in univ. prof. tov. dr. M. Mikuža »Problemi narodno osvobodilne borbe v Slovenskem Primorju« sta obdelala probleme Slovenskega Primorja in diskusije o njih so se živo udeležili številni navzoči Primorci.

Zborovalci so si ogledali tudi Novo Gorico in njeno okolico. Na zborovanju je bilo navzočih okoli 50 zgodovinarjev, zastopane so bile tudi skoraj vse naše srednje šole. Tako je v vsakem oziru lepo uspelo, za kar se imamo zahvaliti tudi naklonjenosti in prijaznosti OLO Nova Gorica in naših Goričanov. Navzoči zastopnik Srbske akademije znanosti univ. prof. tov. dr. V. Novak je poudaril, da takih zborovanj v drugih republikah še ni in da na njem obravnavana vprašanja niso važna samo za Slovenijo; izrazil je upanje, da bo že prihodnje leto mogoče organizirati v Beogradu prvo zborovanje jugoslovanskih zgodovinarjev.

Na zborovanju so sprejeli resolucije o organizaciji, načrtnem delu Društva, o ureditvi arhivov, o pomoči predavateljem na srednjih šolah, varstvu spomenikov narodnoosvobodilne borbe in o zgodovinskih ustanovah.

Proces proti špijonu Andriji Lončariču v Beogradu

Beograd, 18. okt.

Pred okrožnim sodiščem v Beogradu se je te dni začela sodna obravnava proti izdajalcu Andriji Lončariču, agentu Petra Karadjordjevića, diplomiranemu tehniku iz Obrenovca, s stalnim bivališčem v Parizu, Djordju Alimpijeviću, šoferju iz Beograda, in Vojislavu Vidakoviću, bivšemu nameščencu mestnega avtobusnega podjetja v Beogradu.

Obtoženi Andrija Lončarić je od začetka okupacije naše države do osvoboditve Beograda po direktivah jugoslovanskih emigrantskih krogov in bivšega kralja Petra delal za povezovanje izdajalskih elementov v državi z izdajalsko emigracijo in tujo reakcijo. Namen povezovanja je bil, pomagati fašističnemu okupatorju, zlomiti narodnoosvobodilno borbo naših narodov in onemogočiti nacionalno osvoboditev. Takoj po okupaciji je odšel obtoženi Lončarić po špijonskih kanalih v Afriko, kjer je razvil svojo dejavnost kot agent tujih špijonskih centrov

V aprilu 1943. leta se je kot član misije majorja Erika Greenwooda s padalom spustil v štab četniškega komandanta, bivšega podpolkovnika jugoslovanske vojske Simeuna Očokolića, od koder se je napotil k Draži Mihailoviću in mu sporočil naročila Petra Karadjordjevića. V sporazumu z izdajalcem Dražo Mihailovićem je obtoženi Lončarić odpotoval v Beograd in Niš, da bi koordiniral akcije bolgarskih okupacijskih čet in četnikov proti partizanom. Lončarić je prenašal tudi pisma predsedniku bolgarske fašistične vlade Bagrjanovu, v katerih je Draža Mihailović prosil za pomoč bolgarskih čet proti NOV.

Po osvoboditvi je Lončarić pobegnil iz države in kot agent Petra Karadjordjevića in tuje špijonaže nadaljeval svoje izdajalsko delo v tujini. V Parizu je povezal vojne zločince s tujimi agenti. Peter Karadjordjević, ki je obtoženemu Lončariću zelo zaupal, je skušal preko njega nadaljevati izdajalsko delo proti FLRJ. Lončariću je pravil tudi o sestanku z znanim vojnim hujskačem Churchillom, ki je rekel, da se bo položaj za »železno zaveso« spremenil. Iz teh razgovorov je Lončarić zvedel, da je Peter Karadjordjević tesno povezan z De Gaulleom.

V Trstu je dal špijon Vurdelja Lončariču po naročilu bivšega kralja Petra 100 tisoč lir, da bi odšel v Jugoslavijo. Tik pred odhodom je Lončarić vzpostavil kanal preko tujega agenta Breva in nameščenca nekega tujega poslaništva v Beogradu Alfreda Fawela, preko katerih je šla vsa obtožencu namenjena korespondenca in denar od bivšega kralja Petra.

Čeprav se Lončarić ni povezal z nobeno četniško organizacijo, je pošiljal bivšemu kralju Petru lažna poročila, v katerih je pisal, da je v državi hudo, da se pripravlja na vojno itd.

Djordje Alimpijević je obtožen, da je sprejel obtoženega Lončarića, ga skrival v garaži in ga denarno podpiral in da je šel letos v februarju v Čačak, da bi zvedel, ali bi se dala vzpostaviti zveza s komer koli iz gozdov.

Obtoženi Vojislav Vidaković, ki je imel že med okupacijo zveze z Lončarićem, je bil po njegovem prihodu v Jugoslavijo zveza med njim ter omenjenima Brevom in Fawelom. Kot tak je prenašal naročila, pisma in denar.

Čitanju obtožnice je sledilo zaslševanje obtoženega Lončarića, ki je izjavil, da se čuti krivega in da priznava vse navedbe obtožnice Med zaslševanjem je obtoženi Lončarić opisal delo padalskih skupin angleške vojaške komande, ki so jih pošiljali kot misije k četniškim štabom. Izpovedal je, da so bili vsi oficirji in člani Intelligence Servicea in da je bila njihova naloga, dajati četnikom instrukcije za borbo proti partizanom.

Na vprašanje javnega tožilca ,kakšne naloge je dobil od Petra Karadjordjevića ob odhodu v Jugoslavijo, je obtoženec rekel:

»Moja naloga je bila, iskati preostale četniške komandante, oziroma najti tako imenovane komandante »gibanja odpora«, nadalje najti osebo, ki bi vzpostavila stalno radijsko zvezo s Petrom, ter pošiljati informacije in podatke o državi. V pogledu informacij in podatkov me je bivši kralj Peter napotil na Grola in Simoviča. Peter je izrazil posebno željo, da bi rad dobival informacije od njih.«

Na vprašanje, kdo je bil Breva, je obtoženi Lončarić dejal: »Z Brevo me je povezal Dragiša Cvetković, ki mi je dejal, da je to zelo zaupen, zanesljiv človek. Iz razgovora med Dragišo Cvetkovićem in Brevom sem sklepal, da je Breva uradnik francoskega ministrstva zunanjih zadev in da se bo preko njega pošiljal ves denar in pisma za mene, to se pravi po diplomatski poti.«

Nato je bil zaslišan obtoženi Alimpijević, ki je pojasnil sodišču svojo zvezo z Lončarićem in v celoti priznal krivdo. Priznal je, da je vedel za sovražne namere Lončarića proti FLRJ in za njegov ilegalni prihod.

Zadnji je bil zaslišan obtoženi Vidaković, ki je sodišču povedal, kaj je govoril Lončarić v zvezi s prevzemom oblasti De Gaullea v Franciji. De Gaulle bi moral vsem jugoslovanskim izdajalcem nuditi vsestransko pomoč. Bivši kralj Peter je sam dejal Lončariću, da jim bo v odločilnem momentu pomagal De Gaulle. Vidaković je priznal, da je dobival pisma in denar za Lončarića od uradnika francoske ambasade v Beogradu Alfreda Fawela. Tudi pisma, ki jih je Lončarić pisal Petru Karadjordjeviću, so šla preko omenjenega kanala.

Sledil je dokazni postopek. Sodišče je prečitalo pisma, ki jih je poslal Lončarić Petru Karadjordjeviću, špijonu Vurdelji, Dragiši Cvetkoviću itd. in pismo bivšega kralja Petra Lončariću.

Razprava se nadaljuje.

FIZKULTURA

O nalogah telovadne zveze

je govoril predsednik Telovadne zveze LRS tov. Franc Lubej na skupščini v Trbovljah

Ustanovna skupščina okrajnega telovadnega odbora, ki je bila v soboto, dne 16. oktobra, v Trbovljah, je pokazala, da zavzema fizkultura v revirjih vedno večji razmah. Skupščini so poleg društvenih delegatov iz Trbovelj, Zagorja, Hrastnika in Radeč prisostvovali še predsednik telovadne zveze LR Slovenije France Lubej ter zastopniki množičnih organizacij. Predsednik tov. Lubej je ob tej priliki govoril o nalogah fizkulture in še posebej o nalogah telovadne organizacije.

Tovariš predsednik je tudi poudaril, da mora trboveljski okraj, ki je važen industrijski bazen v gospodarskem pogledu, poleg gospodarstva graditi tudi ostale panoge, med njimi novo fizkulturo. Govoril je o fizkulturi v stari Jugoslaviji in njenih nalogah danes. Telovadna organizacija je tista, ki naj prodre v sleherno vas in tovarno in na ta način pritegne mladino v svoje vrste ter jo odtegne kvarnim vplivom protiljudske duhovščine. Telovadna organizacija v novi Jugoslaviji, kjer je zrušena oblast izkoriščevalcev in kjer je na oblasti delovno ljudstvo, ki danes z elanom gradi socializem, bo tudi popolnoma pravilno razumela pomen uvedbe množične fizkulture.

Naša dolžnost je, da mladino, ki je pokazala svojo predanost v borbi in delovnih akcijah, pritegnemo v vrste fizkulturnikov ter ji nudimo vso pomoč. V telovadne organizacije moramo vnesti duha OF, tiste fronte, ki je pobudnik vsega našega življenja. S KP na čelu bomo dali telovadni organizaciji tisto vsebino, ki jo potrebuje fizkultura v izgradnji socializma. Ob zaključku je tov. Lubej naglasil, da je vseh tistih, ki so sposobni, dolžnost sodelovati v telovadni organizaciji, ter poudaril: »Kdor danes čuti, da je naš, bo šel z nami in ne bo držal rok navzkriž. Na delo, da čimprej dvignemo fizkulturo na višino, katero moramo doseči. Uspehi nam bodo kažipot v boljše in lepše življenje, v socializem.«

Moštveno mladinsko prvenstvo FLR Jugoslavije

Celje, 18. oktobra. — Včeraj je bilo tukaj finalno atletsko tekmovanje mladinskih moštev, na katerem so nastopile moške vrste Enotnosti, Kladivarja, Železničarja iz Ljubljane in Železničarja iz Maribora ter ženske vrste Kladivarja, Enotnosti, Železničarja iz Maribora in Železničarja iz Ljubljane. Na tem tekmovanju je bilo doseženih nekaj prav dobrih rezultatov. Mladinka Knezova (Kladivar) je skočila v višino 148 cm, kar je najboljši rezultat po osvoboditvi. Skupno s prvenstvom mladincev pa je bilo včeraj tukaj tudi tekmovanje najboljših slovenskih atletov — članov in članic. Omeniti moramo predvsem odličen čas Hanca (Kladivar) v teku na 800 m, kjer je s časom 1:56,1 postavil najboljši rezultat po osvoboditvi v Sloveniji. Dober rezultat je postavila tudi Silva Medveš v metu diska, ki ga je vrgla 35,76 metrov daleč

Organizacija tekmovanja je bila dobra.

Mladinci:

100 m: 1. Dolenc (E) 11,5, 2. Rožman (E) 11,9, 3. Pristovšek (K) 12.2.

400 m: 1. Rožman (E) 54,6, 2. Dolenc (E) 54.6, 3. Barducki (Ž. Lj.) 55,9.

4×100 m: Enotnost 47,4, Kladivar 477, Železničar (Lj) 50,1.

Skok v višino: 1. Petrič (E) 165 cm, 2. Škrjanc (E) 165 cm, 3. Debeljak (K) 160 cm.

Skok v daljino: 1. Glavač (K) 5.91 m 2. Kopše (Ž. Lj) 5.84 m, 3. Sepe (K) 5.80 m.

Krogla: 1. Miler (Ž. Lj) 12.79 m 2. Debeljak (K) 12.64 m, 3. Kocutar (E) 12.56 m.

Disk: 1. Debeljak (K) 37.80 m, 2. Miler (Ž. Lj) 37.68 m, 3. Črne (E) 33.19 m.

Kopje: 1. Miler (Ž. Lj) 46.12 m, 2. Kopitar (K) 42.71 m, 3. Debeljak (K) 42.55 m.

Točke: 1. Enotnost 8617, 2. Kladivar 8183, 3. Železničar Lj. 7330, 4. Železničar (M) 2038.

Mladinke:

60 m: 1. Knez (K) 8.3, 2. Plavšak (K) 8.9, 3. Petauer (K) 9.0;

100 m: 1. Knez (K) 13.9, 2. Plavšak (K) 14.4, 3. Bernar (E) 14.5;

skok v višino: 1. Knez (K) 148 cm, 2. Muraus (Ž. M.) 125 cm, 3. Pečarič (Ž. Lj) 125 cm;

skok v daljino: 1. Knez (K) 4.99 m, 2. Plavšak (K) 4.15 m, 3. Petauer (K) 3.97;

krogla: 1. Knez (K) 9.49 m, 2. Florjančič (E) 7.53 m, 3. Cafuta (K) 7.33 m;

Točke 1. Kladivar 5449, 2. Železničar (M) 3422, 3. Železničar (Lj) 3014, 4. Enotnost 2598.

Člani:

110 m zapreke: 1. Hohnjec (K) 17.8, 2. Stoklas (K) 20.8;

800 m: 1.Hanc (K) 1:56,1, 2. Ferluga (K) 1:59.0, Kopitar (K) 2:03.1;

400 m: 1. Ferluga (K) 52.4, 2. Hanc (K) 52.7, 3. Kopitar (K) 53.9;

skok v višino: 1. Hohnjec (K) 160 cm, 2. Savrič (Ž. Lj.) 150 cm, 3. Pirš (Ž. Lj) 145 cm;

kopje: 1. Rojc (K) 44.42, 2. Černe (Ž. Lj) 42.93 m, 3. Peterka (K) 41.53 m;

krogla: 1. Golc (K) 11.64 m, 2. Knefler (K) 11.60 m, 3. Peterka (K) 11.20 m;

disk: 1. Peterka (K) 38.70 m, 2. Golc (K) 36.71 m, 3. Knefler (K) 33.60 m;

troskok: 1. Hohnjec (K) 12.50 m, 2. Uršič (K) 11.80 m, 3. Pirš (Ž. Lj) 11.50 m.

Članice:

100 m: 1. Rehar (K) 13.2, 2. Posinek (K) 13.5, 3. Majcen (K) 13.6;

200 m: 1. Rehar (K) 27.9, 2. Posinek (K) 28.5, 3. Repovž (K) 28.8;

skok v višino: 1. Gradišar (K) 140 cm, 2. Posinek (K) 135 cm;

skok v daljino: 1. Rehar (K) 4.74 m, 2. Posinek (K) 4.71 m, 3. Majcen (K) 4.68;

disk: 1. Medveš (K) 35.76 m, 35.76 m, 2. Pečarič (Ž. Lj) 23.40 m.

Domače vesti

V prvem kolu slovenske lige v namiznem tenisu je Kladivar iz Celja premagal »Maks Perca« iz Ljubljane z visokim rezultatom 5:0, v prijateljskem srečanju z ljubljansko Enotnostjo je zmagal prav tako Kladivar z rezultatom 5:1.

V nedeljo je bil v kinematografski dvorani »Moskva« boks-match za republ. prvenstvo Hrvatske med ekipo »Pulja« in »Radnika« iz Reke. Srečanje se je končalo z zmago »Radnika« z rezultatom 9:7.

NOGOMETNO PRVENSTVO FLRJ

O tekmi Enotnost : Sarajevo 0:0

Sarajevo, 18. oktobra. — Včeraj je bila tukaj odigrana prvenstvena nogometna tekma II. zvezne lige med domačim Sarajevom in slovenskim lignješem Enotnostjo. Tekma se je končala neodločeno 0:0.

Kratek potek igre. Obe moštvi sta pričeli z nervozno in ostro igro. Na zelo težkem terenu so se domačini bolj znašli ter pokazali boljšo kombinacijsko igro. Napadalna vrsta Sarajeva je bila zelo dobra in je večkrat prišla pred vrata Enotnosti. Nasproti temu pa se je moštvo gostov posebno v drugem polčasu zelo trudilo, da bi zadrialo neodločen rezultat. V 51. minuti je levi branilec Enotnosti Rupar zadržal v kazenskem prostoru žogo z roko, nakar je sodnik Jovanovič dosodil 11 metrovko. Kazen je izvedel Svaljek, ki je z močnim udarcem streljal v desno stativo. V moštvu Sarajeva so se odlikovali vsi igralci. V moštvu Enotnosti pa je bil najboljši mladi vratar Benzik, ki je bil obenem tudi najboljši igralec na terenu. Sodil je Jovanovič, iz Niša zelo dobro. Gledalcev 7000.

Tabela II. lige

Mornar	6	3	2	1	17:7	8
Podrinje	6	3	2	1	9:9	8
Sarajevo	5	2	3	0	7:5	7
Dinamo (P)	6	3	1	2	12:10	7
Enotnost	6	3	1	2	6:7	7
Vardar	5	2	1	2	9:9	5
Metalac	6	2	1	3	6:10	5
Spartak	5	1	2	2	9:8	4
Dinamo (S)	6	1	2	2	7:10	4
Proleter	5	0	1	4	3:10	1

Motodirke za prvenstvo JA

V Sarajevu je bilo v nedeljo motociklistično tekmovanje za prvenstvo jugoslovanske vojske, ki so se ga udeležile ekipe garnizij Novega Sada, Sarajeva, Skoplja, Ljubljane, Zagreba, Splita, Niša, Zemuna, KNOJ ter izven konkurence Beograda. Med tekmovanji so armadni tekmovalci pokazali veliko borbenost ter doseženi uspehi povsem zadovoljujejo.

Tekmovali so na gorski progi, ki je bila dolga 10 km in je potekala od Sarajeva do vrha Trebeviča. Proga ima 47 zavojev, višinska razlika je znašala 500 m. Moštvena razvrstitev je tale: Novi Sad, Sarajevo in Skoplje po 33 točk, Ljubljana 25 točk, Zagreb 24, Split 19, Niš 16, Zemun 15, KNOJ 13 točk. Izven konkurence je Beograd dosegel 39 točk.

*

Na avtomobilski cesti »Bratstvo in enotnost« so bile propagandne kolesarske dirke, ki se jih udeležilo 43 kolesarjev iz Zagreba. Mladinci so tekmovali na progi, dolgi 25 km, mladinke pa na 10 km. V prvi skupini je zmagal Martin Jakovic v času 32.25 minut, v drugi pa Nada Bogovič v času 19.3 minute.

ŠAH

ZAČETEK TURNIRJA ZA DRŽ. ŽENSKO PRVENSTVO

V nedeljo se je začel v nabito polni dvorani društva za kulturno sodelovanje Jugoslavije z ZSSR v Novem Sadu ženski šampionat FLRJ v šahu. Po pozdravnih govorih delegatov in iniciativnega odbora šahovske zveze Jugoslavije in pokrajinskega odbora šahovske zveze za AP Vojvodino, so se udeleženke po žrebu razvrstile v turnirsko tabelo v naslednjem vrstnem redu: Marija Nagy (Zrenjanin) Manica Korban (Ljubljana), Nina Avirović (Novi Sad) Antonija Bajec (Bled), Verica Jovanovič (Čačak), Talija Tomijenovič (Zagreb), Marija Vincenjak (Zagreb), Sidonija Marut (Beograd), Marija Krašovec (Zagreb), ing. Nada Ročič-Delak (Zagreb), Slavica Cvenkel (Ljubljana), Lidija Timofejeva (Zemun), Nuša Homec (Maribor), Nada Čubrin (Zemun).

Partije prvega kola so pokazale, da je turnir po kakovosti in borbenosti mnogo boljši od lanskega. Z lepo igro je iznenadila mlada šahistka Verica Jovanovič, ki je samo zaradi premalo izkušnje napravila veliko napako in zato izgubila že dobljeno partijo proti prvakinji Hrvatske Ročič-Delak.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 18. oktobra: Izredno močna depresija, s središčem vzhodno od britanskega otočja, je zajela vso zapadno in srednjo Evropo. Pripadajoča hladna fronta z viharnim vremenom je dosegla srednjo Francijo in bo jutri v teku dneva dosegla Slovenijo. Obenem se je razvila nad srednjim Jadranom sekundarna depresija, ki povzroča dež v osrednjih predelih Jugoslavije in v Italiji.

Vremenska napoved za torek 19. oktobra: Močnejši dež, pozneje poleg tega še ohladitev z močnimi vetrovi in snegom na višinah preko 1200 m.

Poročila iz naših krajev

TRBOVLJE. — Da bo tudi mladini iz drugih krajev omogočeno, da se nauči rudarskega poklica, je uprava zasavskih premogovnikov v vseh treh revirjih zgradila internate. Udobno urejeni internati omogočajo učencem, da bodo postali dobri mojstri svojega poklica. Pred dobrimi tremi meseci so v Trbovljah pričeli graditi internat, kamor so že prispeli gojenci, ki se bodo učili v industrijsko-rudarski šoli. Gradnja internata je prav dobro napredovala in bila do roka izvršena. Novi mladi rudarji prihajajo z mladinskih akcij. Mnogi izmed njih so izrazili željo, da bi se po končani šoli šolali še naprej, da bi postali rudarski tehniki, marsikateri pa tudi inženirji.

*

Delavsko-uslužbenske menze, ki poslujejo v trboveljskem okraju že od dne 1. oktobra pri posameznih rudnikih zasavskega bazena, so nov korak za izboljšanje preskrbe delovnega ljudstva. Največja menza v Trbovljah je na Vodi, kjer se hrani nad 250 delavcev in nameščencev. Uprava rudnika je pristopila k urejevanju menze, tako da bodo 1. novembra vsa dela gotova. V spodnjih prostorih bo menza, ki bo lahko naenkrat sprejela 150 gostov. V prostorih bivše kavarne pa bo okusno urejena restavracija, kjer bodo delavci poleg pijače dobili tudi prigrizek. Hrana v menzah je okusna in abonenti imajo poleg kosila tudi dovolj kruha na razpolago. Poleg menze na Vodah so še tri podružnice, nadalje menza okrajnega ljudskega odbora, gradbenega podjetja »Zidar«, menza elektrarne, menza MLO Trbovlje. V vseh teh menzah se doslej hrani več kot 1000 abonentov. Z boljšo ureditvijo pa bo omogočena prehrana tudi družinskim članom, tako da se bodo tudi ti lahko vključili v produkcijo. V ostalih menzah v Zagorju in Hrastniku se hrani nad 500 delavcev. Pri tem pa nista všteti menzi steklarne Hrastnik in kemične industrije, ki sta prav lepo urejeni in se oskrbujeta od svojih ekonomij. Š. S.

NOVO MESTO. — V Domu sindikatov je bil 15. t. m. občni zbor kulturnoumetniškega društva »Dušan Jereb«. Navzočih je bilo okrog 100 oseb, ki so pokazali mnogo zanimanja za kulturno delo v Novem mestu. V upravni odbor novega društva je bilo izvoljenih več tovarišev, ki bodo znali s pravilnim delom, z vzgojo in agitacijo pritegniti nove člane k sodelovanju. Sicer je doslej obstajal v Novem mestu orkester DLP, pevski zbor železničarjev in še nekaj podobnih, a so se povsod pokazale napake, da so starejši prezirali mlajše člane in jim pri delu niso nudili nikake pomoči. Sedaj pa so sprejeli sklepe, po katerih bodo dosedanje napake odpravili. Pritegnili bodo čim več članov iz množičnih organizacij. V KUD se bodo osnovali razni odseki, in sicer: dramski, glasbeni, mešani in mladinski pevski zbor ter folklorna in plesna skupina. Vsak odsek bo sestavil svoj plan za letošnjo sezono. Pri razširitvi odra v DLP bodo sodelovali vsi člani društva. Tudi knjižnico bodo uredili tako, da bo utrezala svojemu namenu. M. V.

OBVESTILA

Ambasada ČSR v Beogradu

poziva vse češkoslovaške državljane — lastnike posesti, ki je na področju FLRJ prišla pod nacionalizacijo po zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij od 28. aprila 1948, da takoj sporočijo ambasadi naslednje podatke:

1. Vrsta posesti (poslopja, zemljišča in podjetja z označenjem tvrdke in predmeta poslovanja).
2. Velikost in obseg posesti (število stanovanjskih prostorov, površino zemljišč z označenjem kulture, število prometnih objektov s spiskom prometnih naprav in zalog).
3. Občino, na katerem področju je nepremičnina z navedbo številke zemljiško-knjižnega vpisa.
4. Ime, poklic in kraj prebivališča lastnika.
5. Višino in vir vseh letnih dohodkov lastnika in višino njegovega letnega dohodka iz nacionalizirane posesti.
6. Dan, kadar so pristojne oblasti prevzele posest v državno last, z morebitnimi prepisi zadevnih uradnih odločb in zapisnika prevzemanja.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov Primorje

6.00 Množične pesmi — 6.10 Napoved časa in poročila — 6.20 Jutranja telovadba — 6.30 Jutranji koncert — 7.00 Napoved časa, radijski dnevnik, poročila in objave — 7.10 Klavir v ritmu — 12.30 Napoved časa in poročila — 12.40 Zabavna glasba, mali oglasi in objave — 13.00 Pester opoldanski spored — 13.40 Gospodarska oddaja: V borbi za plan — 13.50 Peter Stojanovič: Koncert za flavto in klavir. Sodelujeta: Slavko Korošec in Danilo Švara 14.10 Pesmi iz sovjetskih filmov — 14.30 Napoved časa, poročila in objava večernega sporeda — 14.45 Narodni plesi slovanskih narodov — 18.00 Igra Vaški kvintet — 18.30 Oddaja za pionirje — 18.50 Glasbena medigra — 19.00 Radijski dnevnik — 19.10 Male skladbe velikih mojstrov — 19.30 Napoved časa in poročila — 19.40 Zabavna glasba, mali oglasi in objave — 20.00 W. A. Mozart: »Don Juan«, opera v 2. dejanjih. Izvaja ansambl Metropoliten opere Dirigent: Georg Szell. Uvodna beseda: Hinko Leskovšek — 22.30 Prenos poročil Zvezne postaje Beograd — 23.00 Plesna glasba — 23.30 Zaključek oddaje.

DNEVNE VESTI

Absolventi medicinci! Obvezen množični sestanek z volitvami bo v interni predavalnici v sredo 20. t. m. ob 15. uri Udeležite se ga polnoštevilno. — Grupno vodstvo.

Slušatelji gospodarske fakultete! Udeležite se delovne akcije na gradnji študentskega doma. Delali bomo v torek 19. t. m. dop. VI. semester, popoldne V. semester, v sredo 20. t. m. dopoldne I. in III. semester. — Zbirališče pred fakulteto ob pol 8 in pol 14. uri. V času dela semester, ki dela, nima predavanj. — Sekretariat LSM-a.

KLO Galicija je osnovalo krajevno podjetje za izvoz barve »Santinober«. Zato naj se tiste tvrdke, ki so prejemale omenjeno barvo od tov. Brodovnika, sedaj obrnejo z naročilom na KLO Galicija, p. Žalec.

Mestni muzej je odprt vsak torek, četrtek in nedeljo od 9. do 12. ure. Šole in skupine lahko obiščejo muzej tudi v drugih dneh od 7. do 14. ure, in sicer po predhodnem obvestilu. — Poverjeništvo za kulturo in umetnost.

Razstava mesta Ljubljane je podaljšana do vključno 24. t. m. Odprta od 9. do 18. ure.

Opozorilo

Ker bo železnica prihodnje dni dostavila večje število potniških voz za posebne prevoze in v zvezi s tem reducirala obstoječe garniture potniških vlakov, se po nalogu Generalne direkcije v času od 20. oktobra pa do 10. novembra ukinjajo vsa skupinska potovanja, to je šolski, sindikalni in izleti množičnih organizacij itd.

Isto tako opozarjamo ostalo potujoče občinstvo naj v tem času čimbolj omeji potovanja po železnici, ker bodo razpoložljivi prostori v potniških vlakih v prvi vrsti na razpolago delavcem, nameščencem in dijakom za vožnjo na delo in v šolo ter obratno.

Objava

Ker je iz tehničnih razlogov prenehalo poslovanje v sindikalnem počitniškem domu Kaštel Stari, obveščamo o tem vse člane podružnic, ki so jim bila dodeljena nakazila za letni oddih v tem domu, da ne bodo imeli nepotrebnih prevoznih stroškov. V kolikor reflektirajo na nakazila za počitniške domove v Gozd Martuljku in Opatiji, naj se obrnejo na Glavni odbor ESS, oddelek za počitniške domove, takoj po tej objavi. — **Glavni odbor ES Slovenije.**

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 20. ob 20.: Kreft: Krajnski komedijanti. Krstna predstava (v Operi). Izven. Otvoritev dramske sezone.

Četrtek, 21. ob 20.: Kreft: Krajnski komedijanti. Zaključena predstava za sindikate (v Operi).

V sredo, 20. t. m. bo v Operi krstna predstava Kreftove komedije »Krajnski komedijanti«. Komedija se godi v letu francoske revolucije, ki je za Slovence pomembna predvsem zaradi uprizoritve Linhartove »Županove Micke«. Osnovno gibalo Kreftove komedije je borba za uprizoritev tega dela med predstavnikom policije cenzorjem grofom Hohenwartom na eni in slovenskimi prerodniki Linhartom, Zoisom, Japljem in Vodnikom na drugi strani. Komedija je veličastna, visoko vzgojna manifestacija Slovenstva, saj je Kreftu zrasla »čistu iz krajnskiga serca inu dušes«. Barona Zoisa igra Levar, Linharta Jan, Japlja Kovič Vodnika Miklave, Linhartovko Danilova, laško pevko Suzano Gjungjenčeva, Garzarollijevko Sarič eva, primadono Lucijo Kraljeva, Micko Levarjeva, Matička Sever, advokata Mraka Cesar, Deselibrunerja Česnik, advokata Pillerja J. Zupan, advokata Repiča Brezigar, Makovica S. Potokar, direktorja Bartollinija D. Zupan, grofa Yohenwarta Drenovec, škofa Brigido Peček. Delo je postavil na oder avtor sam, spremno glasbo je napisal D. Žebre, inscenacijo pa oskrbel inž. Franz.

OPERA

Torek 19., ob 20.: Baletni večer: Dvořak—Mlakar: Čekin ali gosli. Kozina—Mlakar: Diptihon. Red C.

Petek 22., ob 20.: Baletni večer: Dvořak—Mlakar: Čekin ali gosli. Kozina—Mlakar: Diptihon. Zaključena predstava za LMS.

MARIBOR

Sreda 20. oktobra ob 20.: Čajkovski »Evgenij Onjegin«. Otvoritev sezone. Izven.

Četrtek 21. oktobra ob 19.: Goldoni: »Krčmarica Mirandolina«. Red LMS.

KONCERTI

Opozarjamo, da je mladinski koncert iz tehničnih razlogov preložen na sredo 27. t. m.

Izreden umetniški užitek nam bo nudil Drž. simfonični orkester iz Zagreba na svojem koncertu jutri v sredo ob 20. v **Unionu.** Poleg znamenite Čajkovske V. simfonije sta na sporedu dve deli hrvatskih skladateljev Berse Dramatična uvertura in Papandopulova simfonietta za godalni orkester. Papandopulo je odličen komponist in blesteč instrumentator. Vstopnice v knjigarni muzikalij.

KINO

LJUBLJANA. UNION: sovjetski glasbeni barvni film: »Pravljica o sibirski zemlji«, tednik. Predstave 15.30, 18. in 20.30.

MOSKVA: nemški film: »Morilci so med nami«, tednik.

SLOGA: Francoski film »Potepuha v nebesih«, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

KODELJEVO: Zaprto.

ŠIŠKA: sovjetski film: »Najdenček«, tednik. Predstava ob 20.

MARIBOR, ESPLANADE: Sovjetski film »Tretji udarec«, tednik.

GRAJSKI: jugoslov. film »Življenje je naše«, tednik. Predstave ob 16.30, 18.30, 20.30.

CELJE. METROPOL: estonski film: »Življenje v Citadeli«, tednik.

DOM: amer. film: »Vojna divjih mačk, tednik.

KRANJ. MESTNI: sovjetski film: »30. oktober« in »Zimska spartakiada«, tednik.

PTUJ. sovjetski film »Kutuzov«, tednik.

Oglašujte v »Ljudski pravici«!

Elektromotor kratkostični 13.5 Kw, 380V, 1460 obratov na minuto, vrtilni tok, **zamenjamo za elektromotor** 7 Kw, 380 V, 1460 obratov na minuto. Ponudbe poslati na Slovensko steklarno Hrastnik.

Sredi neumornega dela za boljšo in srečno bodočnost je dne 16. t. m. v 37. letu starosti umrl naš dragi tovariš,

DRAGO PASKOLO

član IO bivšega OLO Slov. Konjice, borec NOV, član Okrajnega komiteja KPS Poljčane

Pogreb neutrudljivega borca za izgradnjo socializma in boljšo bodočnost delovnega ljudstva bo danes v torek 19. t. m. ob 14. uri v Poljčanah.

Poljčane, dne 18. oktobra 1948.

Okrajni ljudski odbor Poljčane.

Dotiskana je prva številka novega časopisa

»BILTEN MINISTRSTVA ELEKTROPRIVREDE«

za mesec oktober 1948

Prva številka prinaša več člankov za znižanje polne lastne cene energije, razne tehnične vesti in pregled strokovnega tiska.

Posamezna številka stane 15 din, letna naročnina 180 din.

Zahtevajte v vseh knjigarnah in pri dobaviteljih.

Za naročila nad 10 komadov pošljite denar Ministrstvu elektroprivrede FLRJ, Beograd, Vojvode Mišiča 41 — Biro za unapredjenje proizvodnje.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Bole. Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročninskega oddelka 30-30 — Telefon oglasnega oddelka 36-85. — Štev. ček. računa 6-90601-0.